

DE BESLAGSYLLABUS

versie augustus 2014

VERANTWOORDING

Deze beslagsyllabus bevat eisen waaraan beslagrekesten moeten voldoen teneinde de voorzieningenrechter voldoende te informeren. De voorzieningenrechter kan indien niet de in deze beslagsyllabus genoemde informatie wordt verstrekt de gelegenheid geven het ontbrekende alsnog te verstrekken. Als verzoeker de rechter onvoldoende of onjuist informeert kan de rechter daaraan op grond van art. 21 Rv. de gevolgen verbinden die hij geraden acht.

Ook bevat deze beslagsyllabus ‘best practices’ inzake in bepaalde soorten gevallen te nemen beslissingen. Het gaat hier om een invulling van de rechterlijke beslisvrijheid, ten einde te bewerkstelligen dat zoveel mogelijk gelijke gevallen gelijk behandeld worden. Dat betekent dat deze ‘best practices’ de rechter niet binden. Indien de omstandigheden dat vergen, kan de voorzieningenrechter anders beslissen dan volgens de ‘best practices’. Deze ‘best practices’ kunnen dan ook niet als rechtsregels worden beschouwd.

De beslagsyllabus wordt gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van het LOVCK (het Landelijk overleg Vakinhoud Civiel en Kanton van de rechtbanken). In de beslagsyllabus opgenomen rechterlijk beleid is steeds gebaseerd op een besluit van (het DB van) het LOVCK. Laatstelijk dat van het LOVCK van juni 2014.

De in de beslagsyllabus opgenomen wetgeving, jurisprudentie en “tips” betreffen een keuze van de Redactieraad Beslagrecht.

Vanaf 2014 levert elke rechtbank een lid in de redactieraad of een contactpersoon. De redactieraad is nu als volgt samengesteld:

M.S. Arnoldus (Rechtbank Gelderland, lid);
P.H. Blok (Rechtbank Den Haag, IE-zaken, lid);
I.F. Clement, (Rechtbank Overijssel, lid);
H. Dahlmans, (Rechtbank Limburg, locatie Roermond, lid);
J.M. Eelkema (Rechtbank Midden-Nederland, contactpersoon)
G.P. van Ham (Rechtbank Den Haag, lid)
P.F.G.T. Hofmeijer-Rutten (Rechtbank Rotterdam, Hof Amsterdam, lid);
R.H.C. Jongeneel (Rechtbank Amsterdam, voorzitter);
R. Kalden, (Hof Den Haag, contactpersoon);
E. Loesberg (Rechtbank Oost-Brabant, lid);
P.H.J.G. Römers (Rechtbank Zeeland-West-Brabant, lid);
A.H. Schotman (Rechtbank Noord-Holland, lid);
J. Smit (Rechtbank Noord-Nederland, lid);
E.D. Scheltema-Kroon (Landelijk strafbureau, Den Haag, secretaris).

VOORGESCHIEDENIS

Deze syllabus is tot stand gebracht door een ingevolge een in november 1991 genomen besluit van de vergadering van rechtbankpresidenten gevormde werkgroep, welke werkgroep enige tijd na de totstandkoming van de syllabus feitelijk is ontbonden.

Van 1992 tot en met 1999 berustte het onderhoud van de beslagsyllabus bij de rechtbank Alkmaar en van 2000 tot met 2003 bij de rechtbank Amsterdam. In 2003 heeft het LOVC besloten het onderhoud van de beslagsyllabus onder haar hoede te nemen. Het bestuur van het LOVC heeft de daarmee verband houdende werkzaamheden opgedragen aan de rechtbank Haarlem. Tot en met 2001 is een uitsluitend voor intern gebruik bij de rechtbanken bestemde bijlage bij de beslagsyllabus bijgehouden. De inhoud van die bijlage is - voor zover nog actueel en relevant - in de inhoud van deze beslagsyllabus verwerkt.

Per medio 2012 is door het LOVCK voor het onderhoud van de beslagsyllabus een redactieraad ingesteld. Door de redactieraad kunnen wijzigingen in de beslagsyllabus worden vastgesteld zolang die niet rechterlijk beleid betreffen.

PUBLICATIE VAN DE BESLAGSYLLABUS

Elke keer dat een wijziging wordt doorgevoerd, krijgt de beslagsyllabus in de kop ervan een nieuwe datering. Uitsluitend de meest actuele versie van de beslagsyllabus staat op Rechtspraak.nl en [Wiki Juridica](http://Wiki.Juridica) gepubliceerd. De oudere versies van de beslagsyllabus zijn gedeeltelijk nog beschikbaar, te weten de edities 2002, 2005, 2009, juni 2011, 2012, januari en augustus 2013. Hiervoor kunt u mailen naar redactieraadbeslagrecht@rechtspraak.nl.

In de beslagsyllabus nieuw opgenomen tekst wordt tot de volgende versie in de kleur **oranje** afgebeeld. De geschrapte tekst wordt gedurende diezelfde tijd met een inspringing en een kleiner lettertype in de kleur **groen** afgebeeld. Wijzigingen die voor niemand van belang kunnen zijn, zoals herstel van verschrijvingen of wijzigingen in de nummering, worden niet gemarkeerd.

NIEUW IN DEZE VERSIE

In deze versie zijn de belangrijkste wijzigingen de volgende:

- de verantwoording is herschreven;
- de passage over de Vormerkung (derdenbeslag, NB3) is aangepast);
- de paragraaf over het bewijsbeslag is geheel herzien naar aanleiding van HR 13 september 2013, ECLI:HR:2013:BZ9958 (prejudiciële vragen over bewijsbeslag in niet-IE-zaken).

Er is van afgezien van de verantwoording en de geheel herschreven paragraaf over het bewijsbeslag ook nog de oude tekst te plaatsen.

REACTIES

De gebruiker wordt verzocht eventuele onjuistheden, onvolkomenheden of suggesties kenbaar te maken aan de Redactieraad van de beslagsyllabus via het volgende mailadres:

RedactieraadBeslagrecht@rechtspraak.nl.

INHOUDSOPGAVE

VERANTWOORDING	1
VOORGESCHIEDENIS.....	2
PUBLICATIE VAN DE BESLAGSYLLABUS.....	2
NIEUW IN DEZE VERSIE	2
REACTIES.....	3
INHOUDSOPGAVE.....	4
A. Voorwaarden conservatoir beslag	7
B. De behandeling van het beslagrekest	13
C. De termijn van artikel 700 lid 3 Rv en verlenging van termijnen	15
Termijn instellen eis in de hoofdzaak	15
Verlenging van de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak.....	16
Verlenging van de termijn voor overbetekening aan de derde-beslagene van het stuk waarmee de hoofdzaak aanhangig is gemaakt.....	18
D. Zekerheidstelling.....	18
E. Aanstelling van een gerechtelijk bewaarder (artikel 709 Rv).....	20
F. Verlof tot het meermalen mogen leggen van het beslag (repeterend beslag)	20
G. De verschillende soorten conservatoire beslagen	21
Algemeen	21
Beslag onder de schuldenaar op roerende zaken.....	23
Bevoegdheid:	23
Beslagobject:.....	23
Inhoud verzoekschrift:.....	23
Bij verlofverlening:.....	24
Beslag op aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn.....	25
Bevoegdheid:	25
Beslagobject:.....	25
Inhoud verzoekschrift:.....	25
Bij verlofverlening:.....	25
Derdenbeslag	26
Bevoegdheid:	26

Beslagobjecten:.....	26
Inhoud verzoekschrift:.....	28
Bij verlofverlening:.....	29
Eigen beslag.....	30
Bevoegdheid:	30
Beslagobjecten:.....	30
Inhoud verzoekschrift:.....	30
Bij verlofverlening:.....	30
Beslag op onroerende zaken.....	32
Bevoegdheid:	32
Beslagobject:.....	32
Inhoud verzoekschrift:.....	32
Bij verlofverlening:.....	33
Beslag op schepen.....	34
Bevoegdheid:	34
Beslagobject:.....	34
Inhoud verzoekschrift:.....	35
Bij verlofverlening:.....	35
Beslag op luchtvaartuigen.....	36
Bevoegdheid:	36
Beslagobject:.....	36
Inhoud verzoekschrift:.....	37
Bij verlofverlening:.....	37
Beslag tot afgifte en levering	38
Bevoegdheid:	38
Beslagobjecten:.....	38
Inhoud verzoekschrift:.....	39
Bij verlofverlening:.....	39
Deelgenotenbeslag.....	40
Aanvulling op de inhoud verzoekschrift voor een afgifte/leveringsbeslag:.....	40
Aanvulling op de beoordeling voor een afgifte/leveringsbeslag:	40
Maritaal beslag.....	41

Bevoegdheid:	41
Inhoud verzoekschrift:.....	41
Bij verlofverlening:.....	42
Vreemdelingenbeslag.....	43
Inhoud verzoekschrift:.....	43
Bewijsbeslag.....	44
De beslissing van de Hoge Raad inzake bewijsbeslag	44
Model.....	47
Art. 843a toets resp. de 1019b-toets.....	47
Proportionaliteit en subsidiariteit.....	47
Beslag onder derden.....	48
Horen op het beslag.....	48
De deurwaarder en de IT-specialist	49
Geheimhouding en bewaring van het in beslag genomen materiaal:.....	49
Geheimhouders	49
Plaats van beslaglegging	50
Tijdstip beslaglegging.....	50
Aanwezige personen.....	51
Beslagene verplicht tot medewerking.....	51
Bewaring van originelen of kopieën	52
Zekerheidstelling.....	52
Dwangsom	53
Eis in de hoofdzaak	53
Onderzoek van in beslag genomen voorwerpen	53
Informatie die in het beslagrekest moet worden verstrekt	53

A. Voorwaarden conservatoir beslag

De eisen waaraan een beslagrekest moet voldoen, zijn mede afhankelijk van het soort beslag waarvoor verlof wordt gevraagd. Die eisen zijn te vinden in de vierde titel van boek 3 (de artikelen 700 tot en met 770c) van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) en worden hierna onder [G. DE VERSCHILLENDE SOORTEN CONSERVATOIRE BESLAGEN](#) per beslagsoort vermeld. De algemene vereisten die voor beslagrekesten gelden zijn mede te ontleen aan artikel 278 Rv. Voor alle soorten beslag gelden de navolgende vereisten waaraan het beslagrekest moet voldoen.

1. Artikel 278 Rv luidt voorzover voor beslagrekesten van belang:
 - a. *Het verzoekschrift vermeldt de voornamen, naam en woonplaats, of bij gebreke van een woonplaats in Nederland, het werkelijk verblijf van de verzoeker, alsmede een duidelijke omschrijving van het verzoek en de gronden waarop het berust (...);*
 - b. *Het verzoekschrift wordt ondertekend en ter griffie ingediend. Indien de voorzieningenrechter daarop moet beschikken, kan het aan deze ter hand worden gesteld;*
 - c. *Tenzij indiening (...) ingevolge bijzondere wettelijke bepaling niet door een advocaat behoeft te geschieden, wordt het verzoekschrift ondertekend door een advocaat. Het kantoor van die advocaat geldt als gekozen woonplaats van de verzoeker;*
 - d. *De griffier tekent de dag van indiening of de dag van terhandstelling aan de voorzieningenrechter op het verzoekschrift aan.*
2. Artikel 21 Rv – *Partijen zijn verplicht voor de beslissing van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren. Wordt deze verplichting niet nageleefd, dan kan de rechter daaruit de gevolgtrekking maken die hij geraden acht* – geldt ook bij een beslagrekest (vergelijk HR 25 maart 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BO9675](#)). Zo dient in het beslagrekest melding gemaakt te worden van alle in Nederland of in het buitenland lopende, doorlopen of beëindigde procedures die relevant zijn voor een goede beoordeling van de zaak, waaronder mede begrepen eerder ingediende beslagrekest. Hoewel een andere rechtbank na een afwijzing of intrekking formeel bevoegd kan zijn een nieuw verzoek te behandelen, is het in strijd met de beginselen van de goede procesorde dat de verzoeker bij een (dreigende) afwijzing zijn geluk elders nog eens beproeft, zonder ten minste open kaart te spelen. Zeker nu ex parte (zonder dat de gerekwesteerde eerst wordt gehoord) op een beslagrekest wordt beslist, kan misleiding door onvoldoende toelichting in het beslagrekest de voorzieningenrechter reden geven om een latere vordering tot opheffing van het beslag reeds om die reden toe te wijzen (vergelijk gerechtshof Amsterdam 22 november 2011, [ECLI:NL:GHAMS:2011:BV7108](#) en gerechtshof Amsterdam, 10 januari 2012, [ECLI:NL:GHAMS:2012:BV0477](#)).

Als wordt vermeld dat een eerder ingediend beslagrekest bij een andere rechtbank is afgewezen, zal het verzoek reeds op die grond moeten worden afgewezen. Tegen een afgewezen beslagrekest staat immers hoger beroep open; forumshopping in de hoop dat een andere rechtbank het verzoek wel zal toewijzen is in strijd met de goede procesorde. Ook het argument dat hoger beroep te lang duurt kan daar niet aan afdoen.
3. In vervolg op het in opdracht van de Raad voor de Rechtspraak uitgebrachte rapport [Conservatoir beslag in Nederland](#) (M. Meijssen en A.W. Jongbloed) zijn, gehoord de Nederlandse Orde van Advocaten en de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders, in de vergadering van het LOVCK van

20 juni 2011 de volgende “best practices” vastgesteld. In het kader van het vereiste van artikel 700 lid 2 Rv dat in het beslagrekest het door verzoeker ingeroepen recht wordt vermeld, dient in het beslagrekest te worden vermeld of sprake is van:

- a. een vordering uit overeenkomst – onbetaalde facturen;
- b. een vordering uit overeenkomst – overig;
- c. een vordering uit onrechtmatige daad of op andere grondslag.

Ad a. In het beslagrekest dient het volgende te zijn opgenomen:

- een summiere omschrijving van geleverde goederen of diensten;
- vermelding van de door de schuldenaar tegen de vordering aangevoerde verweren en de gronden daarvoor;
- het overleggen van een factuuroverzicht met factuurnummers, data en bedragen;
- het overleggen van de aanmaningen (als dat er veel zijn kan in plaats daarvan een overzicht van de aanmaningen worden overgelegd).

Ad b. In het beslagrekest dient het volgende te zijn opgenomen:

- een voldoende feitelijke omschrijving van de vordering en de grondslag daarvan;
- vermelding van de door de schuldenaar tegen de vordering aangevoerde verweren en de gronden daarvoor;
- het overleggen van het contract en de ingebrekestelling. Indien geen contract is opgesteld, dient in het rekest te worden uiteengezet wat de (mondelinge) overeenkomst inhoudt.

Ad c. In het beslagrekest dient het volgende te zijn opgenomen:

- een omschrijving van de grondslag van de vordering (bijvoorbeeld: onrechtmatige daad, toerekenbaarheid, causaliteit en schade);
- vermelding van de door de schuldenaar tegen de vordering aangevoerde verweren en de gronden daarvoor;
- het overleggen van de relevante bewijsstukken (voor zover noodzakelijk voor een summiere beoordeling) en de aansprakelijkstelling. Bij vorderingen uit hoofde van fraude kan de aansprakelijkstelling in beginsel achterwege blijven.

4. In het kader van proportionaliteit en subsidiariteit – welke aspecten in het kader van de bij de beoordeling van een beslagrekest te maken (summiere) afweging van de wederzijdse belangen zullen moeten worden betrokken – heeft het LOVCK in de hiervoor genoemde vergadering de volgende “best practices” vastgesteld:

In het beslagrekest zal moeten worden gemotiveerd waarom het beslag nodig is en waarom is gekozen voor beslag op de in het beslagrekest genoemde goederen en waarom niet een minder bezwarend

beslagobject mogelijk is (bijvoorbeeld beslag op een onroerende zaak in plaats van derdenbeslag onder de bank).

5. Alle toelichting die men van de kant van verzoeker op het gevraagde verlov wil geven (ook die over de spoedeisendheid van het verzoek), wordt in het rekest (dus niet door middel van een begeleidend schrijven) gegeven. Het feit dat de behandeling van het verzoekschrift een spoedeisende aangelegenheid betreft, kan in de begeleidende brief worden herhaald.
6. Als het rekest niet aanstonds kan worden toegewezen en door de behandelend secretaris (namens de voorzieningenrechter) aan de advocaat van de verzoeker telefonisch om een toelichting wordt gevraagd (dit dient dan te worden beschouwd als het horen van de verzoeker), moet de daarop verstrekte informatie in een aangevuld/verbeterd rekest (waarvoor de verzoeker niet opnieuw vast recht verschuldigd is) worden vermeld (dit alles opdat de gerekwesteerde daarop evt. in een opheffingskortgeding kan reageren). Er wordt maar één keer de gelegenheid gegeven tot aanvullen/verbeteren van het rekest. Als het rekest dan nog niet in orde is, wordt het verzoek gemotiveerd afgewezen.
7. Als een beslagrekest in verband met verbeteringen, aanvullingen of verduidelijking opnieuw ingediend moet worden, dient bovenaan het rekest of in een begeleidend schrijven duidelijk vermeld te worden dat dit een herziene versie van een eerder (datum vermelden!) ingediend beslagrekest is (dit alles opdat verzoeker niet voor de tweede maal vast recht in rekening wordt gebracht).
8. Als het beslagrekest een bijlage of bijlagen bevat, wordt daarnaar in het rekest uitdrukkelijk verwezen. De eventuele bijlagen bij het beslagrekest worden op duidelijke wijze genummerd.
9. Van een beslagverlov wordt aan de verzoeker – anders dan voorheen – niet de minuut, maar – conform artikel 290 lid 3 Rv – een grosse verstrekt. Desverlangd verstrekt de griffier een tweede en verdere grossen. Voor het verstrekken van een tweede en verdere grossen is geen vergoeding verschuldigd (vergelijk artikel 290 lid 4 Rv jo. artikel 20 lid 1 sub b Wet griffierechten burgerlijke zaken). Indien, in uiterst spoedeisende zaken, het beslagrekest buiten de openingsuren van de griffie door de advocaat van verzoeker aan de voorzieningenrechter ter hand is gesteld, kan het desalniettemin zo zijn dat de voorzieningenrechter de minuut verstrekt. In uiterst spoedeisende zaken zou het kunnen zijn dat de voorzieningenrechter, desgevraagd, het verlov reeds telefonisch aan de deurwaarder doorgeeft (vergelijk voorzieningenrechter 's-Hertogenbosch 18 november 2005, [ECLI:NL:RBSHE:2005:AV0123](#) JOR 2006/29, niet op rechtspraak.nl).
10. In beginsel mag een verkregen verlov slechts éénmaal gebruikt worden. Indien van de kant van verzoeker wordt beoogd om met het te verkrijgen verlov meermalen conservatoir beslag te leggen, dient hierom gemotiveerd verzocht te worden. Indien het verlov tot het herhaald leggen van het beslag wordt verleend, zal dat gebruik van het verlov doorgaans door de voorzieningenrechter in aantal en tijdsduur worden beperkt. De opsteller van het rekest waarin (gemotiveerd) om het meermalen mogen leggen van het beslag wordt verzocht, wordt daarom gevraagd aan de hieronder bij punt 15 te noemen

standaardtekst toe te voegen: “met bepaling dat het beslag maximaal * keer mag worden herhaald en dat tot binnen * dagen na het eerstgelegde beslag”.

11. Als de eis in de hoofdzaak reeds is ingesteld, wordt in het beslagrekest ook het gerecht waar de hoofdzaak aanhangig is en (voor zover bekend) het zaak-/rolnummer van de hoofdzaak vermeld.
12. In beginsel wordt bij het verlop voor een verhaalsbeslag de vordering als volgt begroot (besluit LOVC van 13 juni 2008):
 - bij een gestelde hoofdsom tot € 300.000: de hoofdsom plus 30%,
 - bij een gestelde hoofdsom van € 300.000 tot € 1.000.000: 30% over de eerste € 300.000 plus 20% over het meerdere tot € 1.000.000,
 - bij een gestelde hoofdsom van € 1.000.000 tot € 5.000.000: 30% over de eerste € 300.000 plus 20% over het meerdere tot € 1.000.000 plus 15% over het meerdere tot € 5.000.000,
 - bij een gestelde hoofdsom van meer dan € 5.000.000: 30% over de eerste € 300.000 plus 20% over het meerdere tot € 1.000.000 plus 15% over het meerdere tot € 5.000.000 plus 10% over het meerdere boven € 5.000.000.

De opsteller van het beslagrekest gelieve de gestelde vordering al op deze wijze in het rekest te begroten. Die begroting valt eenvoudig te maken met behulp van de hieronder aan te klikken rekenmachine (een Excel-bestand). Er staan in die rekenmachine vier lege velden. Slechts in één daarvan dient het bedrag van de hoofdsom (zónder rente en kosten!) te worden ingevuld. Welk van de vier dat is, hangt af van de hoogte van die hoofdsom. Boven elk van die vier velden staat vermeld voor welke hoofdsom het desbetreffende veld is bestemd. Als de hoofdsom in het van toepassing zijnde veld is ingevuld, dient er op ENTER geklikt te worden. Rechts in het beeld, bij “Totaal”, verschijnt dan het bedrag waarop de vordering dient te worden begroot.

[KLIK HIER OM DE VORDERING TE BEGROTEN.](#)

Indien u niet beschikt over de digitale versie van deze syllabus kan onderstaande staffel gebruikt worden:

Bij een vordering van	tot	wordt de vordering begroot op de gestelde hoofdsom vermeerderd met het in kolom III vermelde bedrag en vermeerderd met het bedrag dat wordt berekend door het in kolom IV vermelde percentage te nemen van het gedeelte van de vordering dat het in kolom I vermelde bedrag te boven gaat	
I	II	III	IV
Nihil	€ 300.000		30%
€ 300.000	€ 1.000.000	€ 90.000	20%
€ 1.000.000	€ 5.000.000	€ 230.000	15%
€ 5.000.000	>	€ 830.000	10%

Indien er meer gerekwestreerden zijn, zal de vordering op elk van hen apart begroot dienen te worden, tenzij sprake is van hoofdelijke aansprakelijkheid, hetgeen in dat geval gemotiveerd zal moeten worden gesteld.

13. In beginsel wordt de termijn voor het instellen van de hoofdzaak bepaald op 14 dagen na het (eerstgelegde) beslag. De opsteller van het rekest gelieve daarvoor al in het rekest die termijn op te nemen. Een verzoek om een afwijkende termijn dient goed beargumenteerd te worden, bij gebreke waarvan het in beginsel niet wordt gehonoreerd.
14. Tegen een verleend beslagverlof is geen hogere voorziening toegelaten (artikel 700 lid 2 Rv); de deurwaarder zal dan ook niet uitvoerbaar bij voorraad verklaarde beslagverloven als een toereikende legitimatie voor het verlenen van zijn ministerie moeten beschouwen. Omdat ook bij een beslagverlof de gerekwestreerde kan proberen het appelverbod doorbroken te krijgen, kan het geen kwaad in het beslagrekest om uitvoerbaar bij voorraad verklaring van de beschikking te vragen.
15. Een verzoek om het beslag op alle dagen en uren te mogen leggen (artikel 700 lid 2, vierde zin Rv) dient deugdelijk gemotiveerd te worden, bij gebreke waarvan het in beginsel niet wordt gehonoreerd.
16. Door de opsteller van een rekest om verlof tot het leggen van verhaalsbeslag wordt onder de handtekening van de advocaat als standaardtekst vermeld: *“Toegestaan als verzocht met begroting van de vordering, inclusief rente en kosten, op € * {svp voldoende ruimte openlaten voor het invullen en uitschrijven van het bedrag}, en met bepaling (voor zoveel nodig) dat de eis in de hoofdzaak binnen * dagen na het (eerstgelegde) beslag dient te worden ingesteld.”*, gevolgd door de datering (onder openlating van de dag) en een ruimte voor de handtekening van de voorzieningenrechter en de griffier.
17. Indien in het beslagrekest tevens om de benoeming van een gerechtelijk bewaarder (zie hierna onder [E. AANSTELLING VAN EEN GERECHTELIJK BEWAARDER](#)) wordt verzocht (waarbij uitgangspunt is, dat de gerekwestreerde op het verzoek wordt gehoord), dient in het rekest een voorstel te worden gedaan omtrent de persoon van de bewaarder (moet een van partijen onafhankelijk iemand zijn), waarbij tevens verklaard dient te worden dat de voorgestelde bewaarder bereid is zijn aanstelling te aanvaarden, en wordt aan voormelde standaardtekst het volgende toegevoegd: *“Beveelt dat de in het verzoekschrift bedoelde zaak of zaken (tevens) ter gerechtelijke bewaring zullen worden afgegeven aan * {svp voldoende ruimte openlaten voor het invullen van de naam van de bewaarder} te * {svp voldoende ruimte openlaten voor het invullen van de woonplaats van de bewaarder}, die hierbij tot bewaarder wordt aangewezen”*.
18. Het beslagrekest dient door een advocaat te worden ondertekend. Indien het rekest wordt ondertekend door een andere advocaat dan de in het rekest vermelde advocaat, dient de naam van de ondertekenaar in duidelijk leesbaar handschrift onder de handtekening vermeld te worden. Ondertekening door een secretaresse “i/o” is uiteraard niet toegestaan.

19. In of onder het rekest (of indien gewenst in een begeleidend schrijven) worden de naam en het telefoonnummer van de advocaat vermeld die indien nodig telefonisch over het rekest kan worden gehoord. Die advocaat dient op de kantooruren volgend op het moment van indiening van het beslagrekest telefonisch bereikbaar te zijn.
20. Ingevolge Hoge Raad 27 november 1992, [ECLI:NL:HR:1992:ZC0778](#); NJ 1993, 569 (niet op rechtspraak.nl), moet ingeval een naar behoren ondertekend verzoekschrift volledig, met de daarop zichtbare ondertekening, per fax wordt verzonden naar en ontvangen door de griffie van het gerecht waarbij het moet worden ingediend, de ter griffie ingekomen faxkopie worden aangemerkt als een naar behoren ondertekend verzoekschrift. In verband met de leesbaarheid en het risico dat er iets mis gaat bij het ordenen van de losse bladen die uit de fax komen, verdient het echter de voorkeur de beslagrekesten in originele vorm aan te leveren.
21. Voor de wijze van indiening van beslagrekest, de beslistermijn op het gevraagde verlov en de afgifte van de beslissing van de voorzieningenrechter verschillen de regels overigens per rechtbank. Die regels zijn te vinden op de site van de desbetreffende rechtbank op [Rechtspraak.nl](#). Uitgangspunt is dat de beslissing op het gevraagde verlov (doorgaans de grosse van het beslagverlov) door de rechtbank uitsluitend per gewone post aan de advocaat van verzoeker wordt toegezonden. Als het kantoor van de advocaat van verzoeker op de griffie een postvakje heeft, zal het verlov niet per post aan die advocaat worden verzonden, maar in dat vakje worden gelegd. Een andere wijze van afgifte is echter mogelijk. Als de advocaat van verzoeker een andere wijze van afgifte wil (bijvoorbeeld een ophalen ter griffie van de beslissing), zal hij dat duidelijk in een begeleidende brief bij het rekest moeten laten weten. Als de advocaat (tevens) afgifte per fax wil, dient hij in die brief de naam en het faxnummer van degene aan wie de fax moet worden verstuurd (dat kan ook een deurwaarder zijn) te vermelden. Overigens is het aan de deurwaarder om te beslissen of hij al op basis van het gefaxte exemplaar van het beslagverlov beslag legt of dat hij daarmee wacht tot hij in het bezit is van de grosse met de "natte" handtekening van de voorzieningenrechter.
22. Een beperkt aantal rechtbanken kent de mogelijkheid van het “grijs” maken van het beslag. Ook hiervoor wordt verwezen naar de site van de desbetreffende rechtbanken op [Rechtspraak.nl](#). ‘Grijsmaking’ houdt in dat een debiteur die een beslaglegging verwacht en daarover wil worden gehoord dat van te voren aan de rechter kenbaar maakt. De voorzieningenrechter is niet verplicht de debiteur ook daadwerkelijk te horen. In de komende tijd zal worden onderzocht of het mogelijk en wenselijk is een vorm van ‘grijsmaking’ landelijk in te voeren. Blijkt dat niet het geval, dan zal de mogelijkheid van ‘grijsmaking’ bij alle rechtbanken verdwijnen.
- In de vorige versie werd gesproken over “zwart” of “grijs” maken; er zijn echter geen rechtbanken waar een beslag nog “zwart” gemaakt kan worden (wat inhoudt dat dan altijd gehoord wordt).
23. Artikel 27 lid 7 van de [Gedrageregels 1992](#) bepaalt onder meer dat de advocaat ter zake van nog niet in rechte vastgestelde vorderingen van hem op zijn cliënt geen conservatoire maatregelen treft dan na overleg met de deken. Omdat het hier gaat om een regel afkomstig van een publiekrechtelijk lichaam verlangen sommige voorzieningenrechtbanken dat in het rekest voor een dergelijk beslag vermeld wordt dat aan deze gedragsregel is voldaan. Een advocaat doet er daarom goed aan om in een beslagrekest ter zake van een vordering van hem op zijn cliënt er melding van te maken dat aan deze gedragsregel is voldaan.

B. De behandeling van het beslagrekest

Artikel 279 lid 1 Rv bepaalt: *De rechter bepaalt, tenzij hij zich aanstonds onbevoegd verklaart of het verzoek toewijst, onverwijld dag en uur waarop de behandeling aanvangt. Hij beveelt tevens oproeping van de verzoeker en voor zover nodig van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden. Bovendien kan hij te allen tijde belanghebbenden, bekende of onbekende, doen oproepen.*

Op grond van deze bepaling hoeft, als de voorzieningenrechter het beslagrekest toewijst, geen van partijen op het beslagrekest, gehoord te worden. Als de voorzieningenrechter het beslagrekest geheel of gedeeltelijk afwijst (is niet “toewijzen”), zal op grond van deze bepaling in ieder geval de verzoeker gehoord moeten worden. Anders: gerechtshof 's-Hertogenbosch 11 november 2003 [ECLI:NL:GHSHE:2003:AO1606](#), JOR 2004, 115 (r.o. 5.9). Dit gebeurt in zo'n geval doorgaans telefonisch door de secretaris of stafjurist namens de voorzieningenrechter. In de praktijk wordt bij een gedeeltelijk afwijzen als het bepalen van een kortere termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak dan gevraagd, het begroten van de vordering op een lager bedrag dan gevraagd, en het bepalen dat het verlop niet geldt voor beslag op de handelsvoorraad, verzoeker vaak niet gehoord. (Ter zitting) horen van beide partijen voordat op het gevraagde verlop wordt beslist, is altijd mogelijk, maar doorgaans niet wenselijk omdat de gerkwestreerde door de oproep voor een dergelijk verhoor te weten komt dat zijn wederpartij beslag wil leggen en dan mogelijk zal bewerkstelligen dat het goed waarop de verzoeker beslag wil liggen verduisterd is tegen de tijd dat het verlop wordt verleend.

Als de voorzieningenrechter alvorens omtrent het gevraagde verlop te beslissen toch eerst beide partijen wil horen en dat verlop vervolgens wordt geweigerd, kan, indien de gerkwestreerde daarom heeft verzocht, conform artikel 289 Rv jegens de verzoeker een proceskostenveroordeling worden uitgesproken, waarbij toepassing van het bij een opheffingskortgeding gebruikelijke tarief voor de hand ligt. Indien na bedoeld horen het gevraagde verlop wel wordt verleend, dient daarbij geen proceskostenveroordeling te worden uitgesproken. In die situatie zal immers een hoofdzaak volgen, waarbij conform artikel 706 Rv over de beslagkosten kan worden beslist.

Bij de behandeling van het beslagrekest zal de voorzieningenrechter niet alleen moeten beoordelen of aan alle voor de onderhavige beslagvorm geldende formele vereisten is voldaan (de rechtmatigheidstoets), doch ook of het verzoek hem niet ongegrond voorkomt (zie gerechtshof 's-Hertogenbosch 11 november 2003, [ECLI:NL:GHSHE:2003:AO1606](#); JOR 2004, 115, met name de [noot in de JOR](#) onder dat arrest en de daarin genoemde jurisprudentie van de Hoge Raad). De voorzieningenrechter zal daarbij de belangen van de verzoeker en de gerkwestreerde zo goed mogelijk moeten afwegen. Gelijk dat voor een vordering (in kort geding) tot opheffing van een beslag geldt, kan ook de beoordeling van een beslagrekest niet geschieden zonder een (summiere) afweging van de wederzijdse belangen (vergelijk Hoge Raad 14 juni 1996, [ECLI:NL:HR:1996:ZC2105](#); NJ 1997,481; niet op rechtspraak.nl).

De omstandigheid dat de voorgeschreven vormen in acht zijn genomen en summierlijk van de deugdelijkheid van het ingeroepen recht blijkt, betekent nog niet dat het gevraagde verlop ook verleend moet worden. Kan voorzien worden dat beslag op een bepaald object de schuldenaar in zijn belangen zeer zal treffen en is er anderszins voldoende vermogen aanwezig waarop de schuldeiser zich zal kunnen verhalen, dan kan op grond daarvan de voorzieningenrechter óf eerst beide partijen horen óf na het alleen (telefonisch) (doen) horen van verzoeker het verlop weigeren. Bij dat summierlijk afwegen van de belangen van partijen kan ook worden betrokken de (on)mogelijkheid dat de beslaglegger, indien de vordering waarvoor hij beslag wil leggen in de hoofdzaak zou worden afgewezen, kan worden aangesproken voor de door het beslag ontstane schade. Daaromtrent kan de verzoeker (telefonisch) worden gehoord, terwijl van hem ook zekerheidstelling verlangd kan worden (zie hierna onder [D. ZEKERHEIDSTELLING](#)).

Bij de beoordeling van het beslagrekest zullen ook de hiervoor onder [A3](#) en [A4](#) genoemde aanbevelingen betrokken dienen te worden.

Indien er gerede twijfels bestaan over de gegrondheid van de vordering of de noodzaak van het verlangde beslagverlof, maar de vrees gerechtvaardigd is dat, als partijen worden gehoord alvorens op het beslagrekest wordt beslist, het beslagobject zal worden onttrokken aan het zicht van de beslagcrediteur, kan ook **voorlopig verlof** worden verleend, waarbij wordt bepaald dat de voorzieningenrechter, alvorens definitief te beslissen, partijen op een in het verlof te noemen dag en uur zal horen, met bepaling dat het voorlopig verlof alleen mag worden gebruikt als het beslag ten minste drie dagen voor die datum wordt gelegd (en - voor zover van toepassing - aan de beslagdebiteur is overbetekend). Met deze termijn wordt beoogd te voorkomen dat de beslaglegger eerst heel kort voor de dag van het horen het beslag legt, waardoor de beslagdebiteur onvoldoende gelegenheid heeft zich op dat horen voor te bereiden; vergelijk gerechtshof 's-Hertogenbosch 7 oktober 2010, [ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9816](#).

Hoewel in HR 13 september 2013, [ECLI:HR:2013:BZ9958](#) (prejudiciële vragen over bewijsbeslag in niet-IE-zaken) ook een vraag was gesteld over het voorlopig beslag, heeft de Hoge Raad die vraag alleen beantwoord met het oog op de mogelijkheid prejudiciële vragen te stellen. In ieder geval is een voorlopig beslag met dat doel mogelijk. Daaruit kan niet zonder meer worden afgeleid dat een voorlopig beslag altijd mogelijk is, maar in ieder geval ook niet dat deze vorm van 'in plaats van het meerdere het mindere' bij beslagen niet gepast zou zijn.

De ervaringen met een voorlopig beslag zijn dat dit in wezen leidt tot een opheffingskort geding, maar dan zonder verplichte procesvertegenwoordiging voor de beslagen debiteur en zonder omkering van de bewijslast. Daardoor zijn in zaken waarin de vordering onzeker is de belangen van partijen beter in evenwicht.

Een verzoek om uitvoerbaarverklaring van het gevraagde verlof op de minuut dient in de regel te worden afgewezen. Van een (verlof)beschikking dient op grond van artikel 290 lid 3 Rv niet de minuut, maar een grosse of afschrift te worden afgegeven. Indien, in een uiterst spoedeisende zaak, het beslagrekest buiten de openingsuren van de griffie aan de voorzieningenrechter ter hand is gesteld, kan in plaats van een grosse de minuut aan de advocaat van verzoeker worden verstrekt. In een uiterst spoedeisende zaak heeft de voorzieningenrechter te 's-Hertogenbosch desgevraagd het verlof telefonisch aan de deurwaarder gegeven (vergelijk voorzieningenrechter 's-Hertogenbosch 18 november 2005, [ECLI:NL:RBSHE:2005:AV0123](#); JOR 2006/29, niet op rechtspraak.nl).

Voor de voor een beslagene belastende mogelijkheid dat het beslag op alle dagen en uren gelegd kan worden, dient alleen verlof verleend te worden als het verzoek daartoe (artikel 700 lid 2, vierde zin Rv) deugdelijk gemotiveerd is.

Door de ontvanger der belastingen wordt soms een beslagrekest jegens niet met name genoemde gerekwestreerden ingediend met het verzoek om tijdens een door de politie – in de avonduren (dus buiten de uren genoemd in artikel 64 lid 1 Rv) – te houden algemene verkeerscontrole voor een daarbij geconstateerde belastingschuld beslag op het voertuig van de debiteur te mogen leggen. In de vergadering van het LOVC van 15 juni 2007 is besloten dat een dergelijk verlof op basis een specifiek genoemde avond en specifiek genoemde uren kan worden verleend.

Op grond van het bepaalde in artikel 700 lid 4 Rv zal in geval van beslag ten laste van een financiële instelling die instelling in de gelegenheid gesteld moeten worden om te worden gehoord, tenzij het beslag uitsluitend op zaken (bijvoorbeeld onroerende zaken of de inventaris) van die financiële instelling betrekking heeft. (Zie voorts voorzieningenrechter Amsterdam 28 augustus 2006, [ECLI:NL:RBAMS:2006:AZ4038](#); NJF 2006, 550, niet op rechtspraak.nl: verlof tot het leggen van beslag ten laste van een bank wordt in beginsel niet verleend en: voorzieningenrechter Dordrecht 26 november 2008, [ECLI:NL:RBDOR:2008:BG5425](#): bij conservatoir beslag ten laste van een IJslandse bank wordt geen toepassing gegeven aan artikel 700 lid 4 Rv). In geval van twijfel

of gerekwestreerde een financiële instelling is, kan het [register](#) worden geraadpleegd op de website van de DNB. Deze bepaling geldt dus niet voor beslag onder een financiële instelling ten laste van een ander (derdenbeslag).

Link register verbeterd in: <http://www.dnb.nl/toezichtprofessioneel/de-consument-en-toezicht/registers/>

C. De termijn van artikel 700 lid 3 Rv en verlenging van termijnen

Termijn instellen eis in de hoofdzaak (artikel 700 lid 3 eerste zin Rv)

De termijn waarbinnen de eis in de hoofdzaak moet worden ingesteld, wordt in beginsel gesteld op 14 dagen na het beslag (of 'eerstgelegde beslag' ingeval in een verzoek verlov wordt gevraagd voor het leggen van meerdere beslagen). Een goed beargumenteerd verzoek tot het stellen van een langere termijn dan 14 dagen waarbinnen de eis in de hoofdzaak moet worden ingesteld, kan worden toegestaan.

Het feit dat de gerekwestreerde in het buitenland woont/is gevestigd, kan doorgaans geen grond vormen voor het verlenen van een langere termijn. Het instellen van een eis in de hoofdzaak betekent in een dagvaardingsprocedure het uitbrengen van de dagvaarding; de dag van dagvaarding ziet op de dag waarop de dagvaarding is betekend. Als de hoofdzaak in Nederland dient, maar de gedaagde in het buitenland woont, is daarop artikel 55 of 56 Rv van toepassing. In beide gevallen geldt de actie die in het kader van de betekening in Nederland moet worden ondernomen als het tijdstip van de betekening; zie met name artikel 56, lid 3, Rv (en een vertaling van de dagvaarding moet toch binnen 14 dagen gemaakt kunnen worden).

Het instellen van een eis in de hoofdzaak betekent in een verzoekschriftprocedure de dag waarop het verzoekschrift ter griffie is ontvangen. Het feit dat artikel 816 Rv - in afwijking van de elders in verzoekschriftprocedures gebruikelijke gang van zaken - voorschrijft dat een eenzijdig verzoekschrift tot echtscheiding aan de niet-verzoekende echtgenoot moet worden betekend, maakt dat voor dit soort verzoekschriften niet anders.

Indien de hoofdzaak een in het buitenland te voeren procedure of een arbitrage betreft, kan een langere termijn worden verleend.

Indien een langere termijn dan 14 dagen wordt gevraagd en dat verzoek wordt afgewezen, kan zonder meer 14 dagen in de standaard tekst worden ingevuld (de verzoeker houdt kennelijk al rekening met de mogelijkheid dat een andere termijn dan verzocht is, zal worden bepaald). Indien men toch een motivering wil geven kan het volgende aan het verlov worden toegevoegd:

“Verzoeker heeft geen bijzondere feiten of omstandigheden gesteld die aanleiding zouden kunnen zijn de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak te stellen op een langere termijn dan hiervoor bepaald.”

of (bij minnelijk overleg):

*“Het argument van verzoeker ter onderbouwing van zijn verzoek om de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak, welke termijn met name in het belang van de beslagene moet worden bepaald, te bepalen op * weken – inhoudende dat het beslag mogelijk tot een minnelijke regeling leidt – is, mede gelet op de ingevolge de tweede zin van artikel 700 lid 3 Rv bestaande mogelijkheid om verlenging van de hiervoor bepaalde termijn te verzoeken, onvoldoende om daarvoor een langere termijn dan hiervoor bepaald toe te staan”.*

Lid 3 van artikel 700 Rv biedt slechts ruimte om de termijn te bepalen waarin de eis in de hoofdzaak moet worden ingesteld. Door te bepalen dat die eis (bijvoorbeeld) niet mag worden ingesteld door middel van een

vordering tot tussenkomst, treedt de voorzieningenrechter buiten het toepassingsgebied van lid 3 (vergelijk gerechtshof 's-Hertogenbosch 5 juli 2005, [ECLI:NL:GHSHE:2005:AT8829](#); *JBPr* 2006, 14). Indien tussen verzoeker en gerekwesteerde reeds een procedure aanhangig is met gerekwesteerde als eiser dan dient, behoudens het geval dat door verzoeker reeds (in reconventie) een eis in de hoofdzaak is ingesteld, een termijn waarin die eis moet worden ingesteld, te worden bepaald (vergelijk Hoge Raad, 3 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BM6082](#); *NJB* 2010, 1658).

NB 1: Artikel 51 lid 1 van de Invorderingswet: *“Op een conservatoir beslag door de ontvanger tot verhaal van de belastingaanslag op degene die aansprakelijk is of wordt gesteld, is artikel 700, derde lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet van toepassing.”*

NB 2: Artikel 60 lid 2 van de Wet werk en bijstand, artikel 78 lid 1 van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, artikel 57a lid 1 van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, artikel 33a lid 1 van de Ziektewet, artikel 36a lid 1 van de Werkloosheidswet bepalen elk dat een besluit op grond van die wet tot terugvordering kan worden ingevorderd bij dwangbevel. Art. 5:10 lid 2 Awb bepaalt dat het bestuursorgaan een geldsom die op grond van een bestuurlijke sanctie (bijv. last onder bestuursdwang of onder dwangsom of bestuurlijke boete) moet worden betaald, kan invorderen bij dwangbevel. Het dwangbevel levert op grond van art. 4:116 Awb een executoriale titel in de zin van het Tweede Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op. Aan het dwangbevel gaat het terugvorderingsbesluit of het besluit tot het invorderen van de kosten van bestuursdwang of de dwangsommen of tot het opleggen van een bestuurlijke boete vooraf, welke besluiten geen executoriale titel opleveren. Voor deze besluiten gelden de betalingstermijn van zes weken (art. 4:87 Awb) en de aanmaningstermijn van twee weken (art. 4:112 Awb). Deze besluiten hebben wel te gelden als eis in de hoofdzaak (vergelijk president rechtbank Amsterdam 22 november 2001; [ECLI:NL:RBAMS:2001:AH8533](#); *KG* 2001, 298, niet op rechtspraak.nl en zie m.b.t. een belastingaanslag Hoge Raad 3 oktober 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AI0347](#); *NJ* 2004, 557). Voor het nemen van een dergelijk besluit kan een langere termijn worden gegeven dan de voor het instellen van de eis in de hoofdzaak gebruikelijke 14 dagen.

NB 3: De opheffing van het beslag brengt dan mee dat de gestelde termijn zijn functie verliest. De appelrechter die de opheffing van het beslag vernietigt dient op de voet van artikel 700 lid 3 Rv een nieuwe termijn te bepalen (zie Hoge Raad 9 februari 2007, [ECLI:NL:HR:2007:AZ2587](#); *NJ* 2007, 103).

Verlenging van de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak (artikel 700 lid 3, tweede zin Rv)

Een goed beargumenteerd verzoek tot het *verlengen* van de termijn waarbinnen de eis in de hoofdzaak moet worden ingesteld kan worden toegestaan, mits dit tijdig - *dat wil zeggen vóór het verstrijken van de reeds gestelde termijn* - is gedaan.

Indien de gevraagde verlenging alleen in het belang van de beslaglegger is (bijvoorbeeld: hij stelt meer tijd nodig te hebben om de dagvaarding op te stellen) geldt als uitgangspunt dat slechts eenmalig een verlenging van *14 dagen* (in bijzondere omstandigheden *maximaal een maand*) wordt toegestaan.

Als aan het verzoek tot verlenging ten grondslag wordt gelegd dat partijen *in onderhandeling* zijn, kan er vanuit worden gegaan dat een verlenging van de dagvaardingstermijn in het belang van beide partijen is. Ook dan blijft uitgangspunt dat dagvaarding niet onnodig mag worden uitgesteld. Bij de beoordeling van de toelaatbare duur van de verlenging kunnen echter ook de complexiteit van het geschil en de mate waarin het beslag bezwarend is een rol spelen.

Uitgangspunt is dat bij gestelde onderhandelingen een eerste verzoek tot verlenging wordt toegewezen als de gevraagde verlenging niet langer is dan *14 dagen*.

Bij een *derdenbeslag* kan een verlenging van drie weken worden verzocht. Het verzoek zal moeten worden gemotiveerd. Deze langere termijn houdt verband met het feit dat derden veelal pas na verloop van de in art. 720 jo 476a lid 1 Rv bepaalde termijn van vier weken verklaring doen van hetgeen door het beslag is getroffen.

Als een langere verlenging wordt gevraagd dan twee respectievelijk drie weken of als een tweede of volgend verlengingsverzoek wordt gedaan, wordt dit in beginsel alleen toegestaan als uit een schriftelijk bewijsstuk blijkt dat de beslagene met de gevraagde verlenging instemt. Ook dan is echter toekenning van de verlenging geen automatisme en zal de voorzieningenrechter een gevraagde verlenging kunnen afwijzen op de grond dat een verdere verlenging tot onnodige vertraging van de rechtsgang leidt. Ook kan de voorzieningenrechter bij het toestaan van een verlenging bepalen dat een verdere verlenging niet zal worden toegestaan.

Het vorenstaande laat onverlet de mogelijkheid dat de voorzieningenrechter partijen hoort, alvorens op het verzoek om verlenging te beslissen (zie hiervoor onder [B. DE BEHANDELING VAN HET BESLAGREKES](#)).

De wet bepaalt *niet* dat ook voor het verstrijken van de termijn door de voorzieningenrechter op het verzoek om verlenging moet worden beslist. Indien niet voor het verstrijken van de termijn op het verzoek om verlenging kan worden beslist (bijvoorbeeld omdat de gerekwesteerde heeft laten weten op dat verzoek te willen worden gehoord), is het niet nodig (en ook niet wenselijk; de verzoeker gaat dan namelijk doorgaans onmiddellijk over tot het instellen van de eis in de hoofdzaak, waardoor het verweer dat de gerekwesteerde wil gaan voeren bij voorbaat illusoir wordt) om de termijn vast voorlopig te verlengen. Zolang de termijn niet is verlengd, kan de verzoeker weliswaar de eis in de hoofdzaak niet meer tijdig instellen ter voorkoming van het vervallen van het beslag, doch als vervolgens alsnog wordt verlengd, herleeft die mogelijkheid wel.

Het verzoek om verlenging kan ook door een deurwaarder worden gedaan (artikel 710a Rv).

Op het verzoek om verlenging wordt onder de handtekening van de advocaat of van de deurwaarder als standaardtekst vermeld: *“Verlengt de termijn met * dagen, te rekenen vanaf de dag waarop de lopende termijn is verstreken en bepaalt dat deze verlenging om haar werking te behouden binnen acht dagen na het verstrijken van de lopende termijn bij deurwaardersexploot of aangetekende brief aan (naast de specifiek in de wet genoemde partijen) de gerekwesteerde moet zijn medegedeeld.”*, gevolgd door de datering (onder openlating van de dag) en een ruimte voor de handtekening van de voorzieningenrechter en de griffier. Op grond van de vijfde zin van lid 3 van artikel 700 Rv moet in geval van derdenbeslag of beslag op aandelen en andere effecten die mededeling (ook) aan de derde beslagene respectievelijk de vennootschap worden gedaan.

Artikel 700 lid 3 Rv is niet van toepassing op de termijn van artikel 1019i Rv (instellen hoofdzaak na voorlopige voorzieningen in I.E.zaak, bijvoorbeeld een ex-parte verbod). Er is geen wettelijke regeling die het mogelijk maakt deze termijn door de rechter te laten verlengen. Wel kunnen partijen - als ze allebei een verlenging van de termijn willen - onderling afspreken dat er geen verklaring als bedoeld in artikel 1019i Rv ter griffie zal worden ingediend.

Een kort overzicht van het bovenstaande:

soort beslag	termijn instellen vordering	1 ^e verlenging	2 ^e verlenging en verdere verlengingen
derdenbeslag	regel: 14 dagen langere termijn	3 weken langere termijn (maximaal 1 maand)	

	indien goed gemotiveerd in beginsel niet: - <i>gedaagde</i> in het buitenland (maar procedure in Nederland)	indien goed gemotiveerd en met schriftelijke instemming van de wederpartij	indien goed gemotiveerd behoeft schriftelijke instemming van gerekwesteerde
overige beslagen <i>(verlening niet mogelijk voor de termijn van artikel 1019i Rv)</i>	- wens te onderhandelen Wel langere termijn mogelijk bij - <i>procedure</i> in buitenland - eis in reconventie	2 weken langere termijn (maximaal 1 maand) indien goed gemotiveerd en met schriftelijke instemming van de wederpartij	ook dan geen automatisme maatstaf: geen onnodige vertraging

Verlenging van de termijn voor overbetekening aan de derde-beslagene van het stuk waarmee de hoofdzaak aanhangig is gemaakt
(artikel 721 Rv)

Een verzoek tot verlenging van de termijn van 8 dagen waarbinnen de eis in de hoofdzaak na de beslaglegging aan de derde-beslagene dient te worden betekend, kan ook ná het verstrijken van die termijn nog worden ingediend (bron: “Overzicht van aanbevelingen en beleidsbesluiten van de vergadering van rechtbankpresidenten met betrekking tot onder meer het verlot tot conservatoire beslaglegging”, vierde uitgave, maart 2001); anders: voorzieningenrechter Alkmaar 5 januari 2010, [ECLI:NL:RBALK:2010:BK8576](#). Om haar werking te hebben moet de verlenging binnen 8 dagen na het verstrijken van de eerste termijn schriftelijk aan de derde-beslagene zijn meegedeeld. Ook dit verzoek kan door een deurwaarder worden gedaan (artikel 710a Rv).

Op het verzoek om verlenging wordt onder de handtekening van de advocaat of van de deurwaarder als standaardtekst vermeld: “*Verlengt de termijn met acht dagen, te rekenen vanaf de dag waarop de in artikel 721 Rv voorgeschreven termijn is verstreken.*”, gevolgd door de datering (onder openlating van de dag) en een ruimte voor de handtekening van de voorzieningenrechter en de griffier.

D. Zekerheidstelling

Artikel 701 Rv biedt de voorzieningenrechter de mogelijkheid ambtshalve en zonder nadere motivering over te gaan tot het bevelen van een zekerheidstelling voor de beslagschade en het bedrag daarvan in zijn beschikking tot verlot te bepalen, bijvoorbeeld ingeval van benadeling van de kredietwaardigheid van de schuldenaar. In de praktijk wordt van deze mogelijkheid weinig gebruik gemaakt. *Zie voor een overzicht: B. Gerretsen, Zekerheidstelling voor beslagschade, in: Middelen voor Meijer, Den Haag, Boom (2013).* Hieruit blijkt dat zekerheidstelling tot op heden vooral is toegepast bij buitenlandse verzoekers.

Maatstaf

Het probleem in dat verband is dat het lastig is de mogelijke beslagschade te begroten en daarmee het bedrag van de zekerheidstelling vast te stellen. Indien het beoogde beslagobject op een geldbedrag waardeerbaar is, zou de hoogte van de zekerheid bepaald kunnen worden op de wettelijke rente over dat bedrag gedurende de looptijd van het beslag (zie voor de praktische uitwerking, maar dan in een opheffingskortgeding: voorzieningenrechter Amsterdam 31 maart 2011, [ECLI:NL:RBAMS:2011:BQ1704](#) en in een gewoon beslagrekest: voorzieningenrechter Amsterdam 12 december 2012, [ECLI:NL:RBAMS:2012:BZ1030](#)). In laatstgenoemde uitspraak werd als maatstaf gebruikt: de te verwachten kosten van vervangende zekerheid over de te verwachten looptijd van het beslag. Een bankgarantie kost in de regel circa 1% van het gegarandeerde bedrag per jaar. De suggestie van Gerretsen om een zelfde opslag toe te passen als die voor rente en kosten (degressief tarief, over de eerste € 300.000: 30%) is te grofmazig en zal in de meeste gevallen ook (veel) te hoog uitkomen.

Gang van zaken

Alvorens de voorzieningenrechter overgaat tot het ambtshalve stellen van de voorwaarde van zekerheidstelling, ligt het in de rede dat de verzoeker daarover wordt geïnformeerd en de gelegenheid wordt geboden zich daarover uit te laten.

Ook ingeval van gerechtelijke bewaring heeft de voorzieningenrechter de mogelijkheid over te gaan tot het bevelen van zekerheidstelling.

In geval zekerheidstelling van de verzoeker wordt verlangd kan aan het verlot het volgende worden toegevoegd: "Verbindt aan het verlot de voorwaarde, dat tot een bedrag van € * zekerheid wordt gesteld voor schade die door het beslag kan worden veroorzaakt."

Zekerheidstelling kan ook verlangd worden in geval van gerechtelijke bewaring (zie hierna). In dat geval kan aan het verlot het volgende worden toegevoegd: "Verbindt aan het verlot de voorwaarde, dat tot een bedrag van € * zekerheid wordt gesteld voor schade die door de bewaargeving kan worden veroorzaakt."

NB: Zie voor zekerheidstelling bij een door een buitenlandse partij verzocht beslagverlot de noot van M. Freudenthal onder gerechtshof Amsterdam 28 juli 2005, [ECLI:NL:GHAMS:2005:AU5257](#); JBPr 2005, 70.

Geen zekerheidstelling mogelijk

Zekerheidstelling is uitgesloten in een geval als bedoeld in artikel 711, tweede lid, Rv (conservatoire beslaglegging in handen van de schuldenaar door een houder van een wisselbrief, order of cheque, waarvan de non-betaling is vastgesteld, voor hetgeen de houder van dat waardepapier op grond van dat waardepapier te vorderen heeft; het zogenaamde wisselbeslag). Deze beperking geldt ook bij beslaglegging op aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn, door een houder als hiervoor bedoeld (artikel 714 Rv).

Rechtsontwikkeling

Omdat het doen stellen van zekerheid een nog tamelijk onontgonnen gebied is, verdient het aanbeveling verloten waarin zekerheidstelling is bevolen zo veel mogelijk op [rechtspraak.nl](#) te publiceren.

Zie ook hetgeen over zekerheidstelling is opgemerkt bij de paragraaf over het bewijsbeslag en de in dat kader ontwikkelde model-beschikking [[link naar de modelbeschikking](#) (deze link werkt alleen binnen het rechtspraaknetwerk)].

E. Aanstelling van een gerechtelijk bewaarder (artikel 709 Rv)

In het beslagrekest, in een later rekest nadat het beslag is gelegd of door een houder van een bezitloos pandrecht die op de verpande zaak conservatoir of executoriaal beslag heeft gelegd, kan om de aanwijzing van een gerechtelijk bewaarder worden verzocht. Uitgangspunt bij de beoordeling van een dergelijk verzoek is dat de gerekwestreerde en eventuele andere belanghebbenden worden opgeroepen teneinde op het verzoek te worden gehoord. Dit geldt niet voor een verzoek tot aanwijzing van een gerechtelijk bewaarder bij een beslag als bedoeld in artikel 1019b lid 1 jo. artikel 1019c lid 1 Rv (zie hierna onder [Bewijsbeslag](#)).

Dit uitgangspunt kan ook anders zijn indien er bijzondere omstandigheden zijn die eisen dat het bevel tot gerechtelijke bewaring terstond wordt gegeven. Worden dergelijke bijzondere omstandigheden gesteld en omschreven, dan kan een oproeping tot verhoor achterwege blijven. Hierbij speelt een rol welke goederen het betreft. Bijvoorbeeld in geval van eenvoudig te verduisteren goederen, zoals auto's en kunstvoorwerpen of ingeval van auteursrechtelijk beslag op goederen die op de markt worden verhandeld, kan oproeping achterweg blijven. Dit ligt minder eenvoudig in geval van bewaring van inboedels, een kantoorinventaris, bedrijfsmiddelen of voorraden e.d. In die gevallen wordt in beginsel gehoord.

Er dient een onafhankelijk bewaarder te worden benoemd (dus geen dochter- of zustervenootschap van de verzoekster of iets dergelijks).

Door de opsteller van een rekest met een verzoek om aanwijzing van een gerechtelijk bewaarder wordt onder de handtekening van de advocaat als standaardtekst vermeld/toegevoegd: *“Beveelt dat de in het verzoekschrift bedoelde zaak of zaken (tevens) ter gerechtelijke bewaring zullen worden afgegeven aan {svp voldoende ruimte openlaten voor het invullen van de naam van de bewaarder} te * {svp voldoende ruimte openlaten voor het invullen van de woonplaats van de bewaarder}, die hierbij tot bewaarder wordt aangewezen”*.

F. Verlof tot het meermalen mogen leggen van het beslag (repeterend beslag)

In beginsel mag een verkregen verlof slechts éénmaal worden gebruikt. Verlof tot herhaald mogen leggen van het beslag moet gemotiveerd zijn gevraagd. Blijkens jurisprudentie en literatuur (zie Advocatenblad 16 juli 2004, blz. 488-490) kan het verlof tot het herhaald mogen leggen van het beslag worden toegestaan. Indien het verlof tot het herhaald mogen leggen van het beslag wordt verleend, is het wenselijk dat het herhalen van het leggen van het beslag in aantal en tijdsduur worden beperkt. Als daarom al niet van de kant van verzoeker is gevraagd, kan het volgende worden overwogen: *“Uit het oogpunt van een behoorlijke rechtsbedeling acht de voorzieningenrechter het noodzakelijk het aantal malen dat het beslag mag worden herhaald te beperken tot * keer en de termijn waarbinnen dat mag gebeuren te beperken tot * dagen na het eerstgelegde beslag.”*

In de regel zal in bovenstaande formule worden ingevuld dat binnen 30 dagen na het eerstgelegde beslag nog driemaal beslag mag worden gelegd. Dit kan anders zijn indien het financieel belang van het ingeroepen recht de aan een herhaald beslag verbonden extra kosten niet rechtvaardigt.

G. De verschillende soorten conservatoire beslagen

Algemeen

1. In (onder meer) de volgende gevallen is géén verhaalsbeslag mogelijk (zie voor meer voorbeelden van wettelijke beslagverboden de Serie Onderneming en Recht deel 49, “Knelpunten bij beslag en executie” – Kluwer: Deventer 2009 – p. 102 e.v.):
 - goederen die voor de openbare dienst bestemd zijn (artikel 703 Rv);
 - op bed, beddengoed, gereedschappen van ambachtslieden en werklieden tot hun persoonlijk bedrijf behorende, nodige mondvorraad, etc. (artikel 712 jo. artikel 447 Rv);
 - boeken nodig voor beroep, gereedschap voor kunst en wetenschap (artikel 712 jo. artikel 448 Rv);
 - het gedeelte van een vordering dat daarop wordt ingehouden krachtens de wet, uit hoofde van een ziektekostenverzekering of van een pensioenspaarregeling dan wel uit hoofde van een ondernemersspaarregeling voor een oudedagsverzorging (artikel 475a lid 2 Rv);
 - bijzondere bijstand (artikel 46 lid 2 WWB);
 - kinderbijslag (behoudens voor zoveel dit dient tot verhaal van uitkering tot levensonderhoud van het kind of tot terugvordering van onverschuldigd betaalde kinderbijslag) (artikel 23 lid 1 sub c Algemene Kinderbijslagwet);
 - huurtoeslag (wel door de verhuurder in verband met een huurschuld) (artikel 45 Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen);
 - zorgtoeslag (wel door de zorgverzekeraar i.v.m. een achterstand premie zorgverzekering) (artikel 45 Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen);
 - onkostenvergoeding ambtenaren (artikel 116 lid 2 Ambtenarenwet);
 - studiefinanciering (artikel 11.3 lid 1 Wet studiefinanciering 2000);
 - tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (artikel 11.3 lid 1 Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Schoolkosten);
 - overlijdensuitkeringen (artikelen 18 AOW, 51 ANW, 23 lid 8 TW, 2:65 jo. 2:56 Wajong, 65b sub b WAO, 74 WIA en 35 ZW);
 - extra verhoging vanwege hulpbehoefte (artikelen 2:51 Wajong en 65b sub a WAO).

Executoriaal beslag (maar dat zal ook gelden voor conservatoir beslag) op zaken behorende tot de gewone huishouding kan misbruik van bevoegdheid opleveren (zie gerechtshof Leeuwarden 20 april 2010, [ECLI:NL:GHEE:2010:BM2233](#) en rechtbank 's-Gravenhage, 29 november 2010 [ECLI:NL:RBSGR:2010:BO9260](#)).

2. Het beslagverlof heeft, gelet op de territoriale werking van het conservatoire beslag, in beginsel alleen betrekking op zaken die zich in Nederland bevinden of geldvorderingen die in Nederland betaalbaar zijn. In Nederland kan dan ook uitsluitend daarop (derden)beslag worden gelegd. Dat beslag kan ook worden gelegd onder of ten laste van een beslagschuldenaar zonder woonplaats in Nederland, als [VREEMDELINGENBESLAG](#). Ook de schuldeiser hoeft niet in Nederland gevestigd te zijn. Gaat het om [DERDENBESLAG](#) dan wordt daarbij wel aanvullend als eis gesteld dat de derdebeslagene in Nederland woonachtig of gevestigd is, althans een bijkantoor of filiaal, dus

enige aanwezigheid heeft (i.v.m. de verklaringsprocedure die gevoerd moet worden voor het gerecht van de woonplaats van de derde-beslagene, maar noodzakelijkerwijs voor de Nederlandse rechter).

Als een verzoeker wil bereiken dat bij derdenbeslag onder een bank - indien dat beslag in het buitenland wordt erkend - tevens onder dat beslag vallen tegoeden die worden geadmistreerd bij een in het buitenland gevestigd kantoor van die bank, dient de verzoeker in het beslagrekest te vermelden in welk land en bij welk kantoor tegoeden van de beslagdebiteur aanwezig zijn (vergelijk gerechtshof Amsterdam 10 april 2012, [ECLI:NL:GHAMS:2012:BW3378](#)).

3. Een *BV in oprichting* is geen rechtspersoon en kan derhalve niet als zodanig - als niet bestaand - in rechte optreden of worden betrokken (zie gerechtshof 's-Gravenhage 18 juli 1996; [ECLI:NL:GHSGR:1996:AD2588](#); *NJ* 1996, 757, niet op rechtspraak.nl. Degene die een beslagrekest indient en degene ten laste van wie of onder wie beslag wordt gelegd, moeten rechtens bestaan, dus rechtssubject zijn, niettemin is beslag ten verzoeken van, ten laste van of onder een *vennootschap onder firma*, welke immers als zodanig - als vennootschap - in rechte optreedt en als rechtssubject verbintenissen aangaat, mogelijk.
4. Slechts indien sprake is van bijzondere omstandigheden kan verlof verleend worden voor beslag uit hoofde van een toekomstige/nog niet opeisbare vordering. Daarbij speelt een rol hoe zeker of onzeker de toekomstige vordering is en hoe aannemelijk is dat de gerekwestreerde niet aan zijn toekomstige verbintenis zal voldoen (vergelijk gerechtshof 's-Gravenhage 9 juni 1982, [ECLI:NL:GHSGR:1987:AC0909](#); *NJ* 1984, 407, niet op rechtspraak.nl, president rechtbank Utrecht (2x) 29 november 1994, r.o. 4.5, [ECLI:NL:RBUTR:1994:AH5090](#); *KG* 1995, 77 en 25 november 1999, r.o. 4.9, niet op rechtspraak.nl, [ECLI:NL:RBUTR1999:AH8067](#); *KG* 2000, 9, niet op rechtspraak.nl. Zie ook (Conclusie A-G bij) Hoge Raad 3 mei 1996, [ECLI:NL:HR:1996:ZC2063](#); *NJ* 1996, 473, niet op rechtspraak.nl).
5. In het algemeen wordt geen verlof verleend indien de verzoeker met het beslag beoogt een jegens hem ten gunste van gerekwestreerde gewezen uitvoerbaar bij voorraad verklaarde veroordeling te frustreren. Dit speelt voornamelijk bij eigenbeslag (zie onder [Eigen beslag, NB 1 en 2](#)), maar kan zich ook voordoen bij andersoortige beslagen (vergelijk voorzieningenrechter Haarlem 24 oktober 2008, [ECLI:NL:RBHAA:2008:BG2152](#), *NJF* 2009, 173).
6. Het beslag op beperkte rechten of op aandelen in een goed is beslag op een goed (zie artikel 707 Rv). Indien gesteld of aannemelijk is dat de gerekwestreerde slechts eigenaar van een onverdeeld aandeel is, wordt aan het verlof toegevoegd *“met dien verstande dat, indien gerekestreerde slechts eigenaar is van een onverdeeld aandeel in het onderhavige goed, slechts op dat onverdeelde aandeel beslag mag worden gelegd.”*
7. De vraag rijst of, ingeval een voorzieningenrechter bevoegd is verlof te verlenen ten aanzien van zich in het arrondissement bevindende goederen c.q. onder een in het arrondissement wonende of gevestigde derde, die voorzieningenrechter tegelijkertijd verlof kan verlenen om beslag in een ander arrondissement te doen leggen. Het gerechtshof Amsterdam heeft in een uitspraak van 23 januari 2003; [ECLI:NL:GHAMS:2003:AV7627](#), *JBPr* 2003, 29, niet op rechtspraak.nl, uitgemaakt dat een redelijke en op de eisen van de praktijk toegesneden uitleg van artikel 700 lid 1 Rv meebrengt dat de verlofrechter die ten aanzien van één beslag bevoegd is, tevens bevoegd geacht moet worden ter zake van andere beslagen die voor dezelfde vordering ten laste van dezelfde beslagschuldenaar gelegd worden.
8. Bij het ondertekenen van *“toegestaan als verzocht”* opletten dat er in het verzoekschrift geen andere zaken zijn verzocht dan toegewezen kunnen worden en die met die ondertekening ook zouden worden toegestaan.

Beslag onder de schuldenaar op roerende zaken (artikelen 700 e.v. jo. 711-713 Rv)

Conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering onder de schuldenaar op roerende zaken die geen registergoederen zijn, op rechten aan toonder of order, op rechten waarvan de executie niet elders is geregeld en op niet-opeisbare rechten waarvoor derdenbeslag mogelijk is (de artikelen 700 e.v. jo. 711-713 Rv).

Bevoegdheid:

bij beslag op roerende zaken die geen registergoederen zijn: de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied zich één of meer van de betrokken zaken bevinden;

bij beslag op genoemde vermogensrechten: de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied de gerekwesteerde woonplaats heeft.

Zie voor beslagen m.b.t. inbreukvorderingen waarvoor de rechtbank 's-Gravenhage in de hoofdzaak exclusief bevoegd is (o.m. octrooien, kwekersrechten en Gemeenschapsmerken/-modellen) onder [Bewijsbeslag betreffende rechten van intellectuele eigendom, Bevoegdheid](#).

NB: Appartementenrechten moeten worden vereenzelvigd met de onroerende zaak waar het recht op rust. Daarvoor gelden mitsdien de bevoegdheidsregels voor beslag op onroerende zaken. Zie [Beslag op onroerende zaken](#).

Beslagobject:

1. roerende zaken (stoffelijke voorwerpen) die geen registergoederen zijn (vergelijk artikel 439 Rv).

2. rechten aan toonder of order (vergelijk artikel 474a Rv).

NB: Het beslag op rechten aan toonder of order geschiedt conform het beslag op roerende zaken. Het waardepapier wordt in beslag genomen.

3. goederen als bedoeld in artikel 474bb Rv (rechten waarvan de executie niet elders geregeld is, en niet opeisbare rechten waarop beslag onder derden mogelijk is).

NB: Verhaalsbeslag op een domeinnaam is (doorgaans) niet mogelijk (leveringsbeslag wel); zie gerechtshof 's-Hertogenbosch 17 januari 2007, [ECLI:NL:GHSHE:2007:AZ6522](#); IER 2007, 50, met kritische noot van Th.C.J.A. van Engelen.

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.

2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering).

3. het bedrag van de geldvordering of het ingeschatte maximum daarvan.

4. de vrees voor verduistering en de gronden waar deze vrees op steunt door:

a. de gerekwesteerde van diens goederen,

b. een ander dan de gerekwesteerde, als de te beslagen goederen aan die ander toebehoren (zie artikel 708 lid 1 Rv).

NB: De eis van vrees voor verduistering geldt niet als verlop wordt gevraagd door de houder van een wisselbrief, orderbiljet of cheque, waarvan de non-betaling is vastgesteld, voor hetgeen de houder

van dat waardepapier op grond van dat waardepapier te vorderen heeft (het zogenaamde wisselbeslag); alsdan kan aan het verlov ook niet de voorwaarde van zekerheidstelling worden verbonden (zie artikel 711 lid 2 Rv).

5. de omschrijving van het in beslag te nemen goed.
6. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld.
7. het verzoek om begroting van de vordering.

NB 1: Let op de eventuele toepasselijkheid op grond van artikel 712 Rv.

NB 2: Indien verlov voor beslag op de inventaris van een onderneming wordt gevraagd, dient vermeld te worden dat de handelsvoorraad niet onder de inventaris wordt begrepen. Doet men dat niet of ingeval wel beslag op de handelsvoorraad wordt beoogd, dan dient men er rekening mee te houden dat de voorzieningenrechter eerst beide partijen zal willen horen alvorens op het gevraagde verlov te beslissen. Gezien de verstreckende gevolgen voor de beslagdebiteur van een beslag op zijn handelsvoorraad, zal een verzoek tot het daarop mogen leggen van beslag (extra) goed gemotiveerd moeten zijn.

Bij verlovverlening:

1. de vordering begroten.
2. de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

Indien het verzoek om verlov tot beslag op de handelsvoorraad moet worden afgewezen, dan kan dat (na – telefonisch – horen van de advocaat van verzoeker) met een van de volgende overwegingen gebeuren:

“Het verzoek tot het verkrijgen van verlov tot het doen leggen van conservatoir beslag op de handelsvoorraad wordt afgewezen, aangezien onvoldoende is aangetoond dat de gestelde vrees voor verduistering van deze handelsvoorraad, die naar zijn aard bestemd is om te worden verkocht aan derden (waarna in het algemeen de voorraad opnieuw wordt aangevuld), gegrond is.”

Of:

“Weigert het gevraagde verlov voor zover het verzoek betrekking heeft op de handelsvoorraden van gerekwestreeerde, aangezien de aangevoerde gronden voor de gestelde vrees voor verduistering onvoldoende zijn om een vergaande maatregel als de onderhavige te rechtvaardigen.”

**Beslag op aandelen op naam, en effecten op naam die geen aandelen zijn
(artikelen 714-717 Rv)**

Conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering onder de schuldenaar op aandelen op naam en effecten op naam die geen aandelen zijn en daarmee gelijk gestelde rechten (de artikelen 714-717 Rv).

Bevoegdheid:

de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied de gerekwestreeerde (de debiteur) woonplaats heeft of de zetel van de vennootschap waarin de te beslagen aandelen etc. worden gehouden, zich bevindt.

NB: Het beslag wordt gelegd onder de vennootschap, maar is geen derdenbeslag.

Beslagobject:

aandelen op naam in een NV of BV en andere effecten op naam.

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.
2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering).
3. het bedrag van de geldvordering of het ingeschatte maximum daarvan.
4. de vrees voor verduistering en de gronden waar deze vrees op steunt door:
 - a. schuldenaar van diens goederen,
 - b. een ander dan de gerekwestreeerde, als de te beslagen goederen aan die ander toebehoren (zie artikel 708 lid 1 Rv).

NB: De eis van vrees voor verduistering geldt niet als verlof wordt gevraagd door de houder van een wisselbrief, orderbiljet of cheque, waarvan de non-betaling is vastgesteld, voor hetgeen de houder van dat waardepapier op grond van dat waardepapier te vorderen heeft (het zogenaamde wisselbeslag); alsdan kan aan het verlof ook niet de voorwaarde van zekerheidstelling worden verbonden (zie artikel 711 lid 2 Rv).

5. de specificatie van de aandelen of effecten naar de vennootschap waarop zij betrekking hebben.

NB: Er zijn geen specifieke wettelijke vereisten met betrekking tot de omschrijving van het in beslag te nemen goed.

6. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld.

7. het verzoek om begroting van de vordering.

Bij verlofverlening:

1. de vordering begroten.
2. de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

Derdenbeslag (artikelen 700 e.v. jo. 718-723 Rv)

Conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering onder derden (de artikelen 700 e.v. jo. 718-723 Rv)

Bevoegdheid:

- bij derdenbeslag op aan de gerekwestreerde toebehorende roerende zaken die onder derden berusten en geen registergoederen zijn: de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied zich één of meer van de betrokken zaken bevinden;
- bij derdenbeslag op vorderingen die de gerekwestreerde op derden heeft of uit een bestaande rechtsverhouding rechtstreeks zal verkrijgen: de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied de gerekwestreerde of (één van) degene(n) onder wie het beslag gelegd wordt, woonplaats heeft. Een (rechts)persoon die een kantoor of een filiaal houdt (bijvoorbeeld banken), heeft ten aanzien van aangelegenheden die dit kantoor of dit filiaal betreffen mede aldaar woonplaats (artikel 1:14 BW). Als in een beslagrekest de relatieve bevoegdheid wordt gebaseerd op de vestigingsplaats van een (bij)kantoor/filiaal, zal derhalve in het verzoekschrift moeten zijn vermeld welk aanknopingspunt de gestelde vordering met dat (bij)kantoor/filiaal heeft.

Beslagobjecten:

zie artikel 475 Rv:

1. vorderingen die de gerekwestreerde op derden heeft of uit een reeds bestaande rechtsverhouding rechtstreeks zal verkrijgen.

NB 1: Hieronder vallen tevens vorderingen tot levering van goederen.

NB 2: Door het arrest van de Hoge Raad van 29 oktober 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AP4504](#); NJ 2006, 203; [JOR 2004, 338](#), over de onmogelijkheid van beslag op het onbenutte deel van kredietruimte lijkt ook de mogelijkheid van derdenbeslag op toekomstige vorderingen ook in het algemeen te zijn beperkt (zie TCR 2005, nr. 1 blz. 18 e.v., met name blz. 25).

2. aan gerekwestreerde toebehorende zaken die onder derden mochten berusten en geen registergoederen zijn.

NB 1: Er mag nooit verlop worden verleend voor het leggen van beslag op de bankrekening van de derde zelf. Ook niet op het bedrag dat ten gunste van de schuldenaar op de bankrekening van die derde staat of wordt verwacht. Als dat wel gebeurt, kan de derde-beslagene zelf niet meer over zijn rekening beschikken.

NB 2: Bankgarantie: in het algemeen is een conservatoir beslag onder de garanderende bank uit hoofde van dezelfde rechtsverhouding waarin de garantie is verstrekt (abstracte bankgarantie), in beginsel niet toelaatbaar, nu zodanig beslag de uitbetaling van de garantie frustreert en daardoor in strijd komt met het doel en de strekking van de bankgarantie te weten: eerst betalen, dan praten.

NB 3: Bij een beslagrekest voor een derdenbeslag met betrekking tot de koopsom van een registergoed onder de koper of notaris dient er vanuit gegaan te worden dat een inschrijving als bedoeld in artikel 7:3 lid 1 BW van dat goed ("Vormerkung") heeft plaatsgevonden. Dit is alleen anders indien de verzoeker is nagegaan en in het verzoekschrift heeft gesteld dat die inschrijving niet heeft plaatsgevonden of dat die inschrijving inmiddels haar werking heeft verloren.

Derdenbeslag onder de koper of onder de notaris is ook in geval van Vormerkung mogelijk. Vergelijk Hoge Raad 8 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN1252](#), RvdW 2010, 1166 en [JOR 2010, 333](#) met noot prof.

mr. S.E. Bartels en [JBPr 2010, 58](#) met noot mr. A. Steneker en HR 12 juli 2013 [ECLI:NL:HR:2013:BZ9959](#).

Dat neemt niet weg dat het, teneinde de werking van artikel 7:3 lid 3 sub *f* BW niet te frustreren, raadzaam blijft (zie [De behandeling van het beslagrekest](#)) om, behoudens bijzondere omstandigheden, bij een verlot voor een derdenbeslag onder een notaris voor de koopsom van een registergoed te bepalen dat het verlot niet geldt voor het deel van de koopsom bestemd voor de aflossing van de hypothecaire schulden waarmee het registergoed is belast en evenmin voor het deel van de koopsom dat moet worden aangewend ter aflossing van de schuldeisers die beslag op het registergoed hebben gelegd voordat de koopovereenkomst op de voet van artikel 7:3 lid 1 BW werd ingeschreven.

Hiervoor kan aan de verlotverlening de volgende voorwaarde worden verbonden:

"Voor het geval ten aanzien van het registergoed een inschrijving als bedoeld in artikel 7:3 lid 1 BW ("Vormerkung") heeft plaatsgevonden en deze inschrijving haar werking op grond van artikel 7:3 lid 4 BW niet heeft verloren, geldt het verlot niet voor het deel van de koopsom bestemd voor de aflossing van de hypothecaire schulden waarmee het registergoed is belast en evenmin voor het deel van de koopsom dat moet worden aangewend ter aflossing van de schuldeisers die beslag op het registergoed hebben gelegd voordat de koopovereenkomst op de voet van artikel 7:3 lid 1 BW werd ingeschreven."

Dat de Hoge Raad heeft beslist dat beslag ondanks Vormerkung mogelijk is en dus ook niet op grond van het enkele feit dat er een Vormerkung is kan worden opgeheven, betekent niet dat de voorzieningenrechter een beslag onder de koper ook altijd moet toestaan als hiervoor verlot wordt gevraagd.

Daarbij zal moeten meewegen dat derdenbeslag niet alleen de werking van de Vormerkung volledig frustreert, maar in de regel ook uiteindelijk geen doel kan treffen. Immers de koper kan de koopsom niet onder de notaris storten omdat hij deze voor de beslaglegger onder zich dient te houden. Dat is een beletsel dat van de zijde van de schuldeiser is opgekomen en hem kan worden toegerekend en leidt daarom tot schuldeisersverzuim (art. 6:58 BW). De koper kan dan op grond van art. 6:60 BW vorderen dat hij van zijn verplichting wordt bevrijd. Tegelijk zal deze situatie ertoe leiden dat de verkoper niet vrij van hypotheek en beslagen kan leveren, hetgeen in de regel (in of buiten rechte) tot ontbinding van de koopovereenkomst zal leiden. In beide gevallen treft het beslag uiteindelijk geen doel omdat de vordering van de beslagdebiteur op de koper vervalt, hoewel er mogelijk wel een vermogensbestanddeel (de overwaarde) was waarop verhaal mogelijk was.

De voorzieningenrechter zal met inachtneming van alle omstandigheden van het geval moeten beoordelen of de beslaglegger (mede gezien de mogelijkheid dat het beslag geen doel treft) al dan niet misbruik van recht in de zin van art. 3:13 BW zou maken als hij het beslag zou leggen. Als er geen redelijk belang bij de beslaglegging is en deze slechts schade (bij de beslagdebiteur en de koper) teweeg brengt, is dat grond het verlot te weigeren. Als wel verlot wordt verleend is zekerheidsstelling te overwegen.

Voorontwerp wetsvoorstel aanpassing Vormerkung bij beslag

Dit wetsvoorstel (dat nog verkeert in het stadium van een voorontwerp) strekt ertoe het recht van de koper op daadwerkelijke nakoming te effectueren. Voorgesteld wordt in artikel 475h Rv een nieuw derde lid in te voegen, dat kort gezegd inhoudt dat de koper in geval van Vormerkung, ondanks een na de Vormerkung onder hem gelegd beslag, de koopsom bevrijdend kan betalen aan de notaris.

Als de verzoeker in zo'n geval derdenbeslag wil leggen onder de koper van het registergoed voor de door de koper te betalen koopsom, is het raadzaam het gevraagde verlot niet te verlenen. Als de koopakte conform artikel 7:3 BW is ingeschreven, zou namelijk ook een beslag onder de koper de werking van artikel 7:3 lid 3 sub f BW volledig frustreren. Een splitsing als hiervoor bedoeld is bij een derdenbeslag onder de koper niet mogelijk. Dit alleen al om reden dat de koper doorgaans niet weet wat de verkoper (de beslagdebiteur) van de koopsom aan diens hypotheekhouder verschuldigd is. Een andere oplossing bij een verzoek tot het leggen van beslag onder de koper is overigens denkbaar (zie voorzieningenrechter Haarlem 21 februari 2007; [ECLI:NL:RBHAA:2007:BA0355](#), *NJF* 2007, 320). Vermeld dient nog wel te worden dat in genoemde *noot van Steneker* wordt opgemerkt dat het enkele feit dat het verlot voor beslag onder de koper wordt gevraagd ná Vormerkung bij de belangenafweging minder gewicht in de schaal zou moeten leggen dan hiervoor wordt aanbevolen.

- NB 4: Wat niet kan, is derdenbeslag *onder de bank* op het aandeel van de schuldenaar in de derdengeldrekening van de notaris of van de deurwaarder bij die bank (artikel 25 lid 5 Wet op het notarisambt respectievelijk artikel 19 lid 5 Gerechtsdeurwaarderswet).
- NB 5: Hoewel in de literatuur ook anders wordt verdedigd (zie G. van Daal, *Executief* 2008 blz. 66-75) lijkt, gelet op rechtbank 's-Hertogenbosch 11 juni 2008, [ECLI:NL:RBSHE:2008:BD3570](#), verhaalsbeslag ook mogelijk op een aandeel in een WGE-verzameldepot of op het recht op uitlevering ex artikel 26 van de Wet giraal effectenverkeer.
- NB 6: Wanneer beslag wordt gelegd onder de overheid (gemeenten, provincies, de Staat etc.) moet de vordering waarop beslag wordt gelegd ingevolge het bepaalde in artikel 720 Rv jo. artikel 479 lid 1 Rv duidelijk omschreven zijn. De omschrijving moet zodanig zijn dat het betreffende overheidsorgaan op eenvoudige wijze kan achterhalen op welke vordering het beslag ziet. Hiervoor is het vaak noodzakelijk om het onderdeel van het overheidsorgaan (dienst, stadsdeel, etc.) waar de betreffende vordering moet worden gevonden, alsmede de soort vordering (uit hoofde van een uitkering, levering, subsidie, salaris etc.) te noemen.
- NB 7: Maritaal derdenbeslag is een maritaal beslag. Derhalve moet de vrees voor verduistering in dergelijke gevallen worden gesteld (artikel 768 lid 3 Rv).

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.
2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering).
3. het bedrag van de geldvordering of het ingeschatte maximum daarvan.
- 4a. de uitdrukkelijke omschrijving van het in beslag te nemen goed, indien beslaglegging gewenst is op vorderingen die recht geven op iets anders dan betaling van een geldsom of dan levering van roerende zaken die geen registergoederen zijn, of van rechten aan toonder of order.
- 4b. de nauwkeurige omschrijving van de goederen ingeval van beslag onder de staat of een openbaar lichaam, met aanduiding van de betrokken dienst en het feit waaruit de vordering is ontstaan (artikel 479 Rv).
5. vermelding van het feit dat verlot wordt gevraagd voor het leggen van beslag op een vordering tot periodieke betalingen (loon e.d.).
6. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld.
7. het verzoek om begroting van de vordering.

Bij verlovverlening:

1. de vordering begroten.

2. de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

NB 1: De vrees voor verduistering behoeft niet te worden gesteld.

NB 2: Maritaal derdenbeslag is maritaal beslag en dient als zodanig te worden beoordeeld. Derhalve moet vrees voor verduistering in dergelijke gevallen gesteld worden (artikel 768 lid 3 Rv).

NB 3: Loonbeslag: ingeval van beslag op een vordering tot de in artikel 475c Rv genoemde periodieke betaling (zie artikel 720 Rv) dient de gerekwestreerde te worden gehoord, althans de gelegenheid daartoe te krijgen. De griffie stuurt in dat geval op instigatie van de beoordelaar van het beslagrekest een oproep voor een zitting. Als de gerekwestreerde niet verschijnt of, bij wel verschijnen diens verweer ongegrond wordt geoordeeld, wordt het verlov verleend. Periodieke betalingen zijn: loon, uitkering sociale zekerheidswetten (m.u.v. kinderbijslag), pensioen, uitkering levensverzekering e.d., alimentaties, bepaalde bedragen betreffende arbeidsbemiddeling, scholing enz. Indien niet alleen verlov voor loonbeslag wordt gevraagd, kan - indien het desbetreffende verzoek overigens gegrond is - het verlov voor het overige worden verleend en bij de verlovverlening het volgende worden bepaald: *“..., behoudens ten aanzien van het verzochte verlov tot beslag op de door de gerekwestreerde te ontvangen periodieke betalingen, waaromtrent de voorzieningenrechter, alvorens verder te beslissen, de gerekestreerde ingevolge artikel 720 Rv in de gelegenheid zal stellen te worden gehoord.”* De verzoeker moet wel uitdrukkelijk om een dergelijke gesplitste behandeling van het beslagrekest vragen. Om te voorkomen dat een dergelijk beslagrekest door de griffie van de rechtbank toch meteen met een oproep voor een zitting aan de gerekwestreerde wordt gestuurd, verdient het aanbeveling om een verlovverzoek voor loonbeslag en niet-loonbeslag door middel van twee afzonderlijke beslagrekesten te doen.

NB 4: Beslag op niet-benutte kredietruimte is niet mogelijk (zie Hoge Raad 29 oktober 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AP4504](#); NJ 2006, 203; [JOR 2004, 338](#)). Een uitdrukkelijk verzoek om verlov voor conservatoir beslag op niet benutte kredietruimte zal dus moeten worden afgewezen.

Overigens kan de ontvanger der belastingen op grond van artikel 19 lid 4 Invorderingswet wel conservatoir beslag op kredietruimte leggen.

NB 5: Geregeld wordt in een beslagrekest gevraagd om onder een (groot) aantal banken derdenbeslag te mogen leggen zonder dat daarbij rekeningnummers van de debiteur worden vermeld.

De verzoeker kan dan klaarblijkelijk niet (met zekerheid) stellen dat de beslagdebiteur een tegoed bij (één van) die banken heeft. Dit bij wijze van *“fishing expedition”* leggen van derdenbeslag onder - soms - zowat alle (grote) banken van Nederland is in beginsel mogelijk (besluit LOVC d.d. 15 juni 2007). Bij de beoordeling van een gevraagd verlov tot een dergelijk beslag zal wel de vraag aan de orde moeten komen of het beslag proportioneel is. Bij een door de crediteur gestelde vordering met een beperkt belang zou de voorzieningenrechter in het kader van proportionaliteit kunnen bepalen dat het beslag maar onder een beperkt aantal van de opgegeven banken mag worden gelegd.

NB 6: Zie voor derdenbeslag als “verkapt eigen beslag” hieronder bij het slot van NB 2 van [EIGENBESLAG](#).

Eigen beslag (artikelen 700 e.v. jo. 724 Rv)

Conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering onder de schuldeiser zelf (de artikelen 700 e.v. jo. 724 Rv)

NB: Bij een dergelijk “eigenbeslag” stelt de verzoeker dat hij en de gerekwestreerde over en weer elkaars schuldenaar zijn en wil de verzoeker voor zijn vordering op de gerekwestreerde beslag leggen op hetgeen hij aan de gerekwestreerde verschuldigd is.

Bevoegdheid:

bij eigenbeslag op de vordering die de gerekwestreerde op de verzoeker heeft: de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied de gerekwestreerde of (één van) degene(n) onder wie het beslag gelegd wordt, woonplaats heeft (dus: óf de woonplaats van de gerekwestreerde(n) óf de woonplaats van de verzoeker).

Bij eigenbeslag op aan de gerekwestreerde toebehorende roerende zaken die de verzoeker onder zich heeft en geen registergoederen zijn: de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied zich één of meer van de betrokken zaken bevinden.

Beslagobjecten:

de vorderingen die de gerekwestreerde op de verzoeker heeft of uit een bestaande rechtsverhouding rechtstreeks zal verkrijgen en de aan de gerekwestreerde toebehorende roerende zaken die de verzoeker onder zich heeft en geen registergoederen zijn (zie artikel 479h Rv).

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.
2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering).
3. de omschrijving van de in beslag te nemen goederen.
4. het bedrag van de geldvordering of het ingeschatte maximum daarvan.
5. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld.
6. het verzoek om begroting van de vordering.

Bij verloffverlening:

1. de vordering begroten.
2. de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

NB 1: In beginsel wordt een verhoor bepaald. Als uit het beslagrekest duidelijk is dat door verzoeker niet het frustreren van gerechtvaardigde aanspraken van de gerekwestreerde wordt beoogd, kan het verlov zonder horen worden verleend. Overigens bestaat weinig bezwaar tegen horen bij een verzoek

om verlot tot eigenbeslag: het is immers niet mogelijk dat de gerekwestreeerde, als hij door de oproep voor het verhoor te weten komt dat zijn wederpartij eigenbeslag wil leggen, bewerkstelligt dat het beslagobject is verduisterd tegen de tijd dat het verlof wordt verleend. Horen kost alleen tijd.

- NB 2: Gelet op Hoge Raad 27 november 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BJ8836](#), *NJ* 2009, 597, [JBPr 2010, 5](#) met noot van M.R. van Zanten, dient ook bij een verzoek om verlof voor eigen beslag uitgangspunt te zijn dat in beginsel beslag ter verzekering van het verhaal van een vordering mogelijk is op alle goederen van de schuldenaar. Bij afwijzing van het verzoek om eigen beslag zullen de bijzondere omstandigheden moet worden weergegeven. De Hoge Raad overweegt namelijk: *Slechts onder bijzondere omstandigheden, waaromtrent het hof evenwel niets heeft vastgesteld, kan het leggen van beslag misbruik van recht opleveren.*

Het feit dat een bepaald soort beslag volgens de Hoge Raad *mogelijk* is, wil echter nog niet zeggen dat het verlof daarvoor ook altijd verleend *dient* te worden (zie: [De behandeling van het beslagrekest](#) en voorzieningenrechter rechtbank Haarlem 27 oktober 2011, [ECLI:NL:RBHAA:2011:BU4097](#)). Uiteraard dient de vordering waarvoor het conservatoir eigenbeslag zal worden gelegd (gelijk elke vordering waarvoor beslagverlof wordt gevraagd) summierlijk te worden aangetoond, waarbij voor eigenbeslag strenger kan worden gekeken of de beslaglegger wel een in redelijkheid te eerbiedigen belang heeft bij het beslag (A.J. Gieske 2010, (T&C Rv), art. 724, aant. 2). Hetzelfde geldt als het verlof wordt gevraagd in de loop van een door de gerekwestreeerde terzake van haar tegenvordering op verzoeker aanhangig gemaakte procedure. Bij de weigering van het verlof kan dan als volgt worden overwogen: *“Als verzoeker een tegenvordering op gerekwestreeerde heeft waarvan niet gezegd kan worden dat daarvan summierlijk van de ondeugdelijkheid blijkt, moet zij zich in de lopende procedure tussen partijen met succes tegen de vordering van gerekwestreeerde kunnen verweren, in welk geval het verzochte conservatoir beslag onder zich zelf onnodig is.”*

Van bedoeld frustreren kan ook sprake zijn als verlof wordt gevraagd voor het leggen van beslag op een bedrag dat kort daarvoor door de verzoeker ter voldoening aan een veroordeling is betaald. Bij een dergelijk “verkapt eigen beslag” (in feite vaak een derdenbeslag) zal extra kritisch gekeken moeten worden naar de deugdelijkheid van de vordering. Als die vordering deugdelijk zou zijn, had het immers voor de hand gelegen dat die gecompenseerd had mogen worden met het bedrag tot betaling waarvan de verzoeker is veroordeeld (zie bijvoorbeeld voorzieningenrechter rechtbank Utrecht 2 september 2009, [ECLI:NL:RBUTR:2009:BJ7562](#), *NJF* 2009, 450, en voorzieningenrechter rechtbank Arnhem; [ECLI:NL:RBARN:2009:BJ4432](#), *NJF* 2009, 412).

- NB 3: Uit de aard der zaak behoeft vrees voor verduistering niet te worden gesteld.

Beslag op onroerende zaken (artikel 700 e.v. jo. 725-727 Rv)

Conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering onder de schuldenaar op onroerende zaken (700 e.v. jo. 725-727 Rv)

Bevoegdheid:

de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied een of meer van de onroerende zaken zich bevinden.

Beslagobject:

onroerende zaken.

- NB 1: Economische eigendom is in beginsel niet vatbaar voor beslag. Indien men beslag wenst te leggen onder de economisch eigenaar dient dit te geschieden in de vorm van een derdenbeslag.
- NB 2: Appartementenrechten moeten worden vereenzelvigd met de onroerende zaak waar het recht op rust. Daarvoor gelden mitsdien de voor de onroerende zaak geldende bevoegdheidsregels.
- NB 3: Beslag op een overdraagbaar lidmaatschapsrecht in een coöperatieve flatexploitatievereniging dat de bevoegdheid omvat tot het uitsluitend gebruik van bepaalde gedeelten van een gebouw wordt behandeld als een beslag op effecten en aandelen op naam (vergelijk artikel 474aa lid 2 Rv).
- NB 4: De inschrijving als bedoeld in artikel 7:3 lid 1 BW van de koop van een registergoed ("Vormerkung") staat niet in de weg aan een latere beslaglegging ten laste van de verkoper op dat goed, maar houdt alleen in dat het beslagen goed, mits het binnen zes maanden na inschrijving van de koop aan de koper wordt geleverd, niet door de beslaglegger kan worden uitgewonnen (zie Hoge Raad 6 februari 2009, r.o. 3.3, [ECLI:NL:HR:2009:BG5850](#), NJ 2009, 344 en [JBPr 2009, 16](#)).
- NB 5: Indien de gerekwestreerde alleen gerechtigd is tot een aandeel in een (onroerende) zaak kan slechts op het aandeel van die deelgenoot in die gemeenschap beslag gelegd worden en niet op de gehele (onroerende) zaak.

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.
2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering).
3. het bedrag van de geldvordering of het ingeschatte maximum daarvan.
4. de vrees voor verduistering en de gronden waar deze vrees op steunt door:
 - a. de schuldenaar van diens goederen,
 - b. een ander dan de gerekwestreerde, als de te beslagen goederen aan die ander toebehoren dan de gerekwestreerde (zie artikel 708 lid 1 Rv).
5. de bepaalde aanwijzing van de in beslag te nemen onroerende zaak (de kadastrale aanduiding hoeft niet te worden gebruikt).

6. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld.

7. het verzoek om begroting van de vordering.

Bij verlofverlening:

1.de vordering begroten.

2.de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

Beslag op schepen (artikelen 700 e.v. jo. 728-728b Rv)

Conservatoir beslag op schepen (de artikelen 700 e.v. jo. 728-728b Rv)

NB: Het beslag kan in het kader van diverse andere conservatoire beslagvormen worden gelegd, zoals [BESLAG TOT AFGIFTE EN LEVERING](#) en [VREEMDELINGENBESLAG](#). Zie de desbetreffende beslagvorm.

Bevoegdheid:

de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied:

- het schip zich bevindt,
- het schip wordt verwacht.

Beslagobject:

Schepen, MAAR: op zeeschepen die de vlag voeren van een bij het Verdrag tot het vaststellen van enige eenvormige regels betreffende het conservatoir beslag op zeeschepen ([Verdrag van Brussel van 10 mei 1952](#); zie ook [Trb.1996, 321](#)) aangesloten staat (zie bij "[Partijen](#)" in de [Verdragenbank](#)) kan in het geval van een geschil tussen internationale partijen slechts voor een zeerechtelijke vordering (zie artikel 1 lid 1 van genoemd verdrag) conservatoir beslag gelegd worden. Een zeerechtelijke vordering is, grof gezegd, een vordering die concreet verband houdt met de exploitatie van een schip. Dat schip hoeft niet noodzakelijkerwijs het schip te zijn waarvoor het beslagverlof wordt gevraagd. Het kan ook een ander schip in eigendom bij de schuldenaar van de zeerechtelijke vordering zijn.

NB 1: Verhaalsbeslag op de zich in het schip bevindende brandstof (bunkerolie) is geen beslag als bedoeld in deze afdeling en derhalve mogelijk als voldaan is aan de voorwaarden voor een conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering onder de schuldenaar op roerende zaken die geen registergoederen zijn etc.

NB 2: Ingevolge artikel 8 lid 4 van het Verdrag van Brussel dient een beslagrekest waarbij sprake is van een Nederlandse verzoekende partij die beslag wil leggen op een schip dat onder Nederlandse vlag vaart het beslag op grond van artikel 728 te worden beoordeeld. In dat geval is immers niet voldaan aan het in het Verdrag van Brussel gestelde internationaliteitsvereiste.

NB 3: Hieronder een schema voor de beoordeling van beslag op schepen:

Valt het schip onder artikel 576 Rv?	Ja	Behandelen als beslag op roerende zaak
Nee (het schip is een registergoed)		
Is sprake van een Nederlandse verzoekende partij én beslag op een schip dat onder Nederlandse vlag vaart?	Ja	Behandelen als beslag volgens art. 728 Rv (zie art. 8 lid 4 Verdrag van Brussel; niet voldaan aan internationaliteitsvereiste, dus nationale wetgeving van toepassing)

Nee		
Is het een zeeschip?	Nee	Behandelen als beslag volgens artikel 728 Rv
Ja		
Is het land van de vlag waaronder het schip vaart aangesloten bij het Verdrag van Brussel?	Nee	Behandelen als beslag volgens artikel 728 Rv (zie artikel 8 lid 2 Verdrag van Brussel)
Ja		
Wordt beslag beoogd voor een zeerechtelijke vordering? (zie artikel 1 Verdrag van Brussel)	Nee	Beslagverlof kan <u>niet</u> worden verleend.
Ja		
Beslagverlof kan worden verleend (zie artikel 2 Verdrag van Brussel)		

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.
2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering).
3. het bedrag van de geldvordering - zo hier sprake van is - of het ingeschatte maximum daarvan.
4. de omschrijving van het in beslag te nemen schip, met vermelding omtrent de vraag of het schip al dan niet een zeeschip is dat de vlag voert van een bij genoemd Verdrag van Brussel van 10 mei 1952 aangesloten staat en zo ja, waarom de gestelde vordering een “zeerechtelijke vordering” betreft.
5. het verzoek om begroting van de vordering ingeval van een geldvordering.
6. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld.

NB: Vrees voor verduistering wordt in verband met de mobiliteit van schepen verondersteld en behoeft derhalve niet te worden gesteld.

Bij verlofverlening:

1. in voorkomende gevallen de vordering begroten.
2. de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

Beslag op luchtvaartuigen (700 e.v. jo. 729-729e Rv)

Conservatoir beslag op luchtvaartuigen (de artikelen 700 e.v. jo. 729-729e Rv)

NB: Het beslag kan in het kader van diverse andere beslagvormen worden gelegd, zoals het conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen en het conservatoir beslag tegen schuldenaren zonder bekende woonplaats in Nederland. Verwezen wordt naar de desbetreffende beslagvorm.

Bevoegdheid:

de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied:

- het luchtvaartuig zich bevindt,
- het luchtvaartuig wordt verwacht, doch slechts voor beslaglegging binnen het rechtsgebied van die rechtbank (dus wanneer het luchtvaartuig daadwerkelijk in het rechtsgebied van de verloffgevende voorzieningenrechter arriveert).

Beslagobject:

De zesde afdeling B (729-729e Rv) geldt uitsluitend voor in de Nederlandse openbare registers te boek staande luchtvaartuigen en voor luchtvaartuigen van een vreemde staat, ten aanzien welke het Verdrag tot het vaststellen van enige eenvormige bepalingen inzake conservatoir beslag op luchtvaartuigen van kracht is (Verdrag van Rome van 29 mei 1933; zie voor een vertaling in de Nederlandse taal op <http://wetten.overheid.nl> of [Trb.1988, 45](#)). Dit verdrag geldt thans (1 april 2011) voor de volgende landen: Algerije, Angola, Argentinië, België, Brazilië, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Denemarken, Duitsland, Egypte, Finland, Guatemala, Haïti, Hongarije, Italië, Ivoorkust, Congo (Kinshasa), het Koninkrijk der Nederlanden (voor Nederland), Libanon, Mali, Mauritanië, Niger, Noorwegen, Polen, Roemenië, Rwanda, Senegal, Spanje, Togo, Tunesië, Zweden, Zwitserland.

Artikel 729a Rv bevat een opsomming van niet voor beslag vatbare luchtvaartuigen, welke hier volledigheidshalve wordt vermeld:

- a. luchtvaartuigen, welke bij uitsluiting zijn bestemd voor de dienst van een vreemde staat, postvervoer daaronder begrepen, doch met uitsluiting van handelsvervoer;
- b. luchtvaartuigen, welke daadwerkelijk in dienst zijn gesteld op een geregelde luchtlijn van openbaar vervoer en de daarvoor onontbeerlijke reserveluchtvaartuigen;
- c. elk ander luchtvaartuig, dat dient voor het vervoer van personen of zaken tegen betaling, wanneer het gereed staat voor zulk een vervoer te vertrekken; behalve ingeval het beslag wordt gelegd voor een schuld, aangegaan ten behoeve van de reis, welke het luchtvaartuig op het punt staat te ondernemen of voor een vordering, welke tijdens de reis is ontstaan.

Lid 2 van artikel 729a Rv verklaart het eerste lid niet van toepassing ten aanzien van beslag dat wordt gelegd terzake van terugvordering van een ontvreemd luchtvaartuig.

Artikel 729b Rv bepaalt onder meer: Onverminderd het bepaalde in artikel 729a Rv mag geen beslag op een luchtvaartuig worden gelegd, indien ter voorkoming daarvan voldoende zekerheid is gesteld.

NB: Verhaalsbeslag op de zich in het luchtvaartuig bevindende kerosine is geen beslag als bedoeld in deze afdeling en derhalve mogelijk als voldaan is aan de voorwaarden voor een conservatoir beslag tot verhaal van een geldvordering onder de schuldenaar op roerende zaken die geen registergoederen zijn etc.; zie voorzieningenrechter Haarlem 25 april 2003, [ECLI:NL:RBHAA:2003:AI0059](#); [KG 2003, 174](#); echter anders president Haarlem 13 juli 1993, [ECLI:NL:RBHAA:1993:AH4272](#); [KG 1993, 324](#), niet op rechtspraak.nl. Beslag op de motoren van een luchtvaartuig, die soms “los” bij een leasemaatschappij worden betrokken, is onder omstandigheden evenmin een beslag als bedoeld in deze afdeling; zie gerechtshof 's-Hertogenbosch 15 augustus 2002, [ECLI:NL:GHSHE:2002:AE8293](#); [JOR 2002, 184](#), met kritische noot van J.C. Hofland.

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.
2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering).
3. het bedrag van de geldvordering – zo hier sprake van is - of het ingeschatte maximum daarvan.
4. de omschrijving van het in beslag te nemen luchtvaartuig.
5. het verzoek om begroting van de vordering ingeval van een geldvordering.
6. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld.

NB: Vrees voor verduistering wordt in verband met de mobiliteit van luchtvaartuigen verondersteld en behoeft derhalve niet te worden gesteld.

Bij verlofverlening:

1. in voorkomende gevallen de vordering begroten.
2. de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

Beslag tot afgifte en levering (artikelen 700 e.v. jo. 730-737 Rv)

Conservatoir beslag tot afgifte van zaken en levering van goederen (de artikelen 700 e.v. jo. 730-737 Rv)

Bevoegdheid:

bij beslag tot afgifte of levering van zaken (stoffelijke voorwerpen): de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied zich één of meer van de betrokken zaken zich bevinden.

Bij beslag tot levering van vermogensrechten: de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied de gerekwesteerde woonplaats heeft.

De rechtbank Den Haag heeft een exclusieve bevoegdheid op het gebied van octrooien, Gemeenschapsmerken, Gemeenschapsmodellen en kwekersrechten. De bevoegdheidsregeling bevat een aantal lacunes. Daarom kunnen bepaalde vorderingen en verzoeken die uitsluitend of mede gebaseerd zijn op die IE-rechten (bijvoorbeeld bewijsbeslagrekeningen), terecht komen bij andere rechtbanken. De expertgroep IE heeft aanbevolen dat in die gevallen de zaak wordt behandeld door een Haagse rechter als rechter-plaatsvervanger. Voor de afhandeling van zulke zaken is dit protocol ontwikkeld: [Protocol afhandeling IE-zaken door Haagse rechter-plaatsvervangers](#)

Zie voor beslagen m.b.t. inbreukvorderingen waarvoor de rechtbank 's-Gravenhage in de hoofdzaak exclusief bevoegd is (o.m. octrooien, kwekersrechten en Gemeenschapsmerken/-modellen) [BEWIJSBSLAG BETREFFENDE RECHTEN VAN INTELLECTUELE EIGENDOM onder Bevoegdheid](#).

Beslagobjecten:

roerende zaken of goederen waarop een recht tot afgifte of levering bestaat of dergelijke zaken waar dat recht door een rechterlijke uitspraak tot vernietiging of ontbinding kan worden verkregen (zie artikel 730 Rv).

- NB 1: Voor afgifte kan uitsluitend beslag worden gelegd op de in artikel 3:86 BW aangeduide roerende zaken.
- NB 2: Voor levering - met akte - kan beslag worden gelegd op goederen (zaken, niet zijnde artikel 3:86 BW zaken, en vermogensrechten).
- NB 3: Het beslag kan mede worden gelegd door een verzoeker die door een rechterlijke uitspraak tot vernietiging op grond van artikel 3:45 BW (Pauliana) de bevoegdheid kan verkrijgen zich op het goed te verhalen (zie artikel 737 Rv).
- NB 4: Luchtvaartuigen en schepen kunnen ook in het kader van deze afdeling beslagen worden.
- NB 5: Niettegenstaande het feit dat zijn recht op levering nog onzeker is, omdat eerst nog overeenstemming over de prijs moet worden bereikt, kan ook een titularis van een voorkeursrecht leveringsbeslag leggen.
- NB 6: Conservatoir beslag tot afgifte beperkt zich niet tot revindicatie. Het gestelde recht op afgifte (en dan ter vernietiging/verwijdering) kan ook zijn gegrond op artikel 2.22 van het Beneluxverdrag inzake de intellectuele eigendom (BVIE), artikel 28 van de Auteurswet, artikel 5c van de Databankenwet, artikel 70 lid 7 van de Rijksoctrooiwet 1995 of artikel 843a Rv (eventueel jo. artikel 1019a Rv). Dergelijk conservatoir beslag tot afgifte ter vernietiging/verwijdering moet worden beschouwd als een voorlopige maatregel als bedoeld in artikel 50 lid 1 van de Overeenkomst inzake handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPs), waarbij door de voorzieningenrechter een redelijke termijn

voor het instellen van de eis in de hoofdzaak (doorgaans 6 maanden) dient te worden bepaald. Bij het verlenen van een verlov voor een dergelijk beslag tot afgifte dienen derhalve *twee* termijnen voor het instellen van de eis in de hoofdzaak gesteld te worden: één op grond van artikel 700 lid 3 Rv (doorgaans 14 dagen; die hoofdzaak kan een kort geding zijn) en één op grond van genoemd – door de rechter ambtshalve toe te passen – artikel 50 lid 1 TRIPs (doorgaans zes maanden; die hoofdzaak kan *geen* kort geding zijn).

Conservatoir beslag tot afgifte is ook mogelijk op basis van artikel 2.21 lid 3 BVIE. Dit betreft een afgiftebeslag tot schadevergoeding, waarop artikel 50 lid 1 TRIPs niet van toepassing is.

NB 7: Leveringsbeslag op een domeinnaam is mogelijk (verhaalsbeslag niet); zie gerechtshof 's-Hertogenbosch 17 januari 2007, [ECLI:NL:GHSHE:2007:AZ6522](#); [IER 2007, 50](#) met kritische noot van Th.C.J.A. van Engelen.

NB 8: **Zie over het BEWIJSBESLAG (dat in niet-IE-zaken doorgaans wordt gebaseerd op artikel 730 Rv jo. 843a Rv) het hoofdstuk Bewijsbeslag.**

De hierover in de vorige versie geplaatste op deze plaats gemaakte opmerkingen zijn - voor zover na het arrest HR 13 september 2013, ECLI:HR:2013:BZ9958 (prejudiciële vragen over bewijsbeslag in niet-IE-zaken) nog relevant - verwerkt in genoemd hoofdstuk.

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.
2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering) (rechthebbende als eigenaar, pandhouder, vruchtgebruiker, obligatoire aanspraak op levering, enz.).
3. de omschrijving van het in beslag te nemen goed.
4. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld.

NB: Vrees voor verduistering hoeft niet te worden gesteld (artikel 734 lid 4 Rv).

Bij verlovverlening:

de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

Deelgenotenbeslag (artikelen 700 e.v. jo. 730-737, i.h.b. 733 Rv)

Specialis van het afgifte/leveringsbeslag: het deelgenotenbeslag (beslag ter verdeling van een gemeenschap; geen maritaal beslag) (de artikelen 700 e.v. jo. 730-737, i.h.b. 733 Rv)

- NB 1: Degene die de verdeling van een gemeenschap kan vorderen, kan beslag leggen op de tot die gemeenschap behorende goederen, voor zover hij in het bijzonder in aanmerking komt om aan hem of degene voor wie hij optreedt, te worden toegedeeld.
- NB 2: Ook degene die een beperkt recht op een aandeel van de deelgenoot heeft (zie artikel 3:178 lid 1 BW; voorbeeld: de vruchtgebruiker) en de schuldeiser van de deelgenoot - voor zover zijn vordering opeisbaar is en beslag nodig is voor het verhaal van die vordering - (zie de artikelen 3:180 en 3:191 BW) kunnen het beslag leggen.

Aanvulling op de inhoud verzoekschrift voor een afgifte/leveringsbeslag:

1. de hoedanigheid van de beslaglegger: deelgenoot, beperkt gerechtigde op een aandeel of privé schuldeiser van een deelgenoot.
2. de opeisbaarheid van de vordering.
3. de onderwerpelijke goederen en waarom die goederen in aanmerking komen voor toedeling aan de deelgenoot.

Aanvulling op de beoordeling voor een afgifte/leveringsbeslag:

Soms wordt door een deelgenoot in een gemeenschap die op springen staat (bijvoorbeeld een v.o.f.) geen verlot voor een deelgenotenbeslag op zaken van de gemeenschap gevraagd, maar een verhaalsverlot, bijvoorbeeld op het huis van de andere vennoot. Dat kan niet. Zolang de v.o.f. niet is verdeeld, heeft de vennoot alleen een vordering tot verdeling en geen geldvordering op zijn medevenoot. Dat hij die ooit zal krijgen is doorgaans een te onzekere toekomstige gebeurtenis om daarvoor verhaalsbeslag te kunnen toestaan.

Maritaal beslag (artikelen 700 e.v. jo. 768-770c Rv)

Maritaal beslag (conservatoir beslag op de goederen van de huwelijksgemeenschap)

(de artikelen 700 e.v. jo. 768-770c Rv)

Bevoegdheid:

indien nog geen verzoek tot opheffing van de gemeenschap, tot echtscheiding, tot scheiding van tafel en bed of tot ontbinding van het geregistreerd partnerschap is gedaan:

de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen welker rechtsgebied:

- één of meer van de zaken (stoffelijke voorwerpen) zich bevinden, dan wel, indien het beslag niet op zaken betrekking heeft;
- de schuldenaar of degene of een degenen onder wie het beslag gelegd wordt, woonplaats heeft.

Indien inmiddels wel een zodanig verzoek is gedaan:

de voorzieningenrechter van de rechtbank waar dat verzoek aanhangig is of laatstelijk was.

Inhoud verzoekschrift:

1. de aard van het te leggen beslag.
2. het ingeroepen recht (de grondslag van de vordering).
3. de aanduiding van het huwelijksgoederenregime, meer in het bijzonder de stelling dat er sprake is van een -algemene of beperkte - gemeenschap.
4. de vrees voor verduistering en de gronden waar deze vrees op steunt.
5. de mededeling of de eis in de hoofdzaak al is ingesteld en zo ja, bij welke rechtbank (dat laatste i.v.m. de bevoegdheidsbeoordeling).

NB 1: Voorts gelden de bijzondere voorschriften van het desbetreffende soort beslag dat de echtgenoot in het kader van het maritaal beslag (uitsluitend op gemeenschapsgoederen) wenst te leggen.

NB 2: Vermelding van een bedrag in het verzoek is niet vereist.

NB 3: Maritaal derdenbeslag is een maritaal beslag. Derhalve moet de vrees voor verduistering in dergelijke gevallen worden gesteld (artikel 768 lid 3 Rv).

NB 4: Zonder enige vorm van gemeenschap van goederen (uitsluiting van iedere gemeenschap!) is maritaal beslag niet mogelijk. Dat ook niet als tussen partijen in geschil is aan wie van hen een goed toebehoort.

NB 5: Geen enkel goed dat tot de goederen der huwelijksgemeenschap behoort, is onvatbaar voor maritaal beslag, maar goederen die buiten de gemeenschap vallen (privégoederen) kunnen niet in maritaal beslag genomen worden.

Bij verlofverlening:

de termijn voor het instellen van de eis in de hoofdzaak bepalen.

Wat bij deze beslagvorm onder de hoofdzaak moet worden verstaan is uitdrukkelijk bepaald in artikel 769 lid 1 Rv. Indien de scheidingsprocedure al aanhangig is gemaakt of de scheiding reeds is uitgesproken, hoeft mitsdien geen termijn voor het instellen van de hoofdzaak te worden bepaald. Hierover kan anders gedacht worden indien in het scheidingsgeding geen der echtgenoten een nevenverzoek tot verdeling heeft gedaan (zie Burgerlijke Rechtsvordering, A.I.M. van Mierlo, artikel 768, aantekening 3). Bij dit alles is niet zonder belang dat het maritaal beslag niet strekt tot verhaal, afgifte of levering, maar puur tot het bijeenhouden van de goederen van de gemeenschap. Maritaal beslag wordt ook niet executoriaal (zie artikel 770b, derde lid, Rv).

Vreemdelingenbeslag (artikelen 700 e.v. jo. 765-767 Rv)

Conservatoir beslag tegen schuldenaren zonder bekende woonplaats in Nederland (de artikelen 700 e.v. jo. 765-767 Rv)

Op grond van artikel 765 Rv kan ten aanzien van de schuldenaar zonder bekende woonplaats in Nederland elke vorm van conservatoir beslag worden toegepast.

Inhoud verzoekschrift:

Met betrekking tot de desbetreffende in het kader van het vreemdelingenbeslag aan de orde zijnde soort van beslag gelden de algemene en specifieke bepalingen zoals deze hiervoor in de syllabus voor dat soort beslag zijn aangegeven, met dien verstande dat de vrees voor verduistering niet behoeft te worden gesteld.

Bewijsbeslag

Het bewijsbeslag kent twee varianten: bewijsbeslag betreffende rechten van intellectuele eigendom (artikel 1019b lid1 jo. artikel 1019c lid 1 Rv) (hierna: bewijsbeslag in IE-zaken) en het bewijsbeslag in andere zaken (niet IE-zaken), dat wordt gebaseerd op art. 730 jo 843a Rv. Over het bewijsbeslag in niet-IE-zaken heeft de Hoge Raad een aantal prejudiciële vragen beantwoord. De algemene beschouwing van de Hoge Raad en de beantwoording van de vragen zijn niet alleen van belang voor niet-IE-zaken, maar hebben ook een zekere doorwerking in IE-zaken, reden waarom ze hierna uitvoerig worden aangehaald. Zij zullen ook steeds nadere invulling vragen, waarvoor hieronder aanwijzingen worden gegeven. Een en ander is nader uitgewerkt in een modelbeschikking, die verspreid is onder de rechtbanken.

De beslissing van de Hoge Raad inzake bewijsbeslag

Uit de uitspraak van de Hoge Raad (HR 13 september 2013, [ECLI:HR:2013:BZ9958](#)) is het volgende af te leiden. Een bewijsbeslag is een ingrijpend dwangmiddel, waardoor onder omstandigheden aan de wederpartij of de derde onder wie het beslag wordt gelegd, aanzienlijke hinder of schade kan worden toegebracht. Bij de beoordeling van een verzoek om verlof tot het leggen van zo'n beslag zal moeten worden getoetst of niet op andere wijze tegemoet kan worden gekomen aan de belangen van de verzoeker (subsidiariteit) en of de in het verzoekschrift gestelde omstandigheden de inzet van een zo ingrijpend dwangmiddel rechtvaardigen (proportionaliteit).

Indien de voorzieningenrechter het verlof verleent, zal hij zodanige beperkingen moeten aanbrengen dat willekeurige inmenging en misbruik wordt voorkomen en schadelijke gevolgen voor de wederpartij of derden binnen redelijke grenzen blijven. In genoemde uitspraak overweegt de Hoge Raad onder meer het volgende:

“3.6.1 Mede gelet op het voren overwogene moet worden aangenomen dat de art. 730 en 843a Rv voldoende grondslag bieden voor het leggen van een bewijsbeslag ook in niet-IE-zaken; de art. 1019a leden 1 en 3, 1019b leden 3 en 4 en 1019c Rv zijn, voor zover nodig, overeenkomstig van toepassing. Dit betekent dat de beslaglegging slechts kan plaatsvinden onder de in art. 843a Rv gestelde voorwaarden en dus ook dat zij slechts betrekking kan hebben op "bescheiden" in de zin van die bepaling (waaronder overigens mede digitale bestanden kunnen worden begrepen, met dien verstande dat de mogelijkheid bestaat dat daarvan onder toezicht van de deurwaarder ter plaatse kopieën worden gemaakt, die dan in beslag worden genomen). Zij kan, indien noodzakelijk, tevens de voorwerpen betreffen waarin, of de gegevensdragers waarop deze bescheiden zich bevinden.

3.6.2 Het rechterlijke verlof om het bewijsbeslag te leggen geeft geen verdergaande aanspraken dan de bewaring van de in beslag genomen bescheiden; noch dit verlof, noch de beslaglegging zelf geeft de beslaglegger dan ook recht op afgifte, inzage of afschrift. De verzoeker ontleent aan het verlof ook niet het recht bij de beslaglegging aanwezig te zijn (art. 702 lid 1 in verbinding met 443 lid 2 Rv).

3.6.3 Onder omstandigheden kunnen deze bescheiden, ter plaatse gemaakte kopieën daaronder begrepen, ter gerechtelijke bewaring worden afgegeven, zulks met inachtneming van het bepaalde in art. 709 Rv.

3.7.1 In het inleidende verzoekschrift dienen de in beslag te nemen bescheiden zo precies te worden omschreven als in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs van de verzoeker kan worden verlangd, omdat de beslaglegging niet mag ontaarden in een fishing expedition. In het verzoekschrift dient zowel de rechtsbetrekking te worden gesteld met het oog waarop het verlof wordt gevraagd, als de identiteit van de wederpartij of de derde onder wie het beslag moet worden gelegd. Voorts dient de verzoeker zijn belang bij de beslaglegging voldoende aannemelijk te maken, alsmede feiten en omstandigheden waaruit volgt dat de beslaglegging met het oog daarop noodzakelijk is. Daartoe is nodig dat gegronde vrees bestaat dat de betrokken bescheiden anders verloren gaan, en dat de beoogde bewijsvoering niet op andere, voor de beslagene minder ingrijpende wijze kan plaatsvinden (zie de MvT bij art. 1019b Rv, Kamerstukken II 2005/06, 30 392, nr. 3, p. 20: de keuze van de maatregelen dient te worden geleid door overwegingen van proportionaliteit en subsidiariteit). De verzoeker dient ook te vermelden of een eis in de hoofdzaak is of

wordt ingesteld, en aannemelijk te maken dat de in beslag te nemen bescheiden zich onder de wederpartij of de derde bevinden (zie ook art. 444a lid 1 Rv).

3.7.2 Het verlov wordt zo nodig gegeven zonder dat de wederpartij wordt gehoord, met name indien het aannemelijk is dat uitstel de verzoeker onherstelbare schade zal berokkenen of indien er een aantoonbaar gevaar voor verduistering of verlies van bewijs bestaat (vgl. art. 1019b lid 3 BW).

3.7.3 Verlov voor de beslaglegging wordt niet gegeven indien de bescherming van de eventuele vertrouwelijkheid van de in beslag te nemen bescheiden onvoldoende is gewaarborgd (vgl. art. 1019b lid 4 Rv). Verder kan de voorzieningenrechter, met name indien hij het verlov verleent zonder dat de wederpartij wordt gehoord, aan het verlov - met overeenkomstige toepassing van art. 701 Rv - de voorwaarde verbinden dat de beslaglegger zekerheid stelt ter zake van de schade die hij heeft te vergoeden indien het beslag onrechtmatig blijkt te zijn.

3.7.4 De met de executie van het verlov belaste deurwaarder heeft ter inbeslagneming toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is, zulks met inachtneming van de art. 444-444b Rv, welke bepalingen overeenkomstig van toepassing zijn op het conservatoir beslag (art. 712 en 734 Rv), en ook op het bewijsbeslag.”

De prejudiciële vragen (voor zover hier relevant) worden als volgt beantwoord:

Vraag 1. Volgens artikel 1019b lid 1 jo. 1019c lid 1 Wetboek van burgerlijke rechtsvordering (Rv) kan bewijsbeslag gelegd worden in zaken met betrekking tot intellectuele eigendom. Bestaat in zaken die niet vallen onder deze bepalingen (‘niet IE-zaken’) ook de mogelijkheid voor het leggen van een bewijsbeslag?

Antwoord Hoge Raad: Vraag 1 wordt bevestigend beantwoord, met inachtneming van hetgeen hiervoor in 3.6.1-3.7.4 is overwogen.

Vraag 2.1 Indien bewijsbeslag in niet IE-zaken mogelijk is, moet er dan bijzondere terughoudendheid worden betracht bij het leggen van bewijsbeslag in woonhuizen? En als dit zo is, dient de voorzieningenrechter daarvoor in zijn beslagverlov bijzondere bepalingen op te nemen?

Antwoord Hoge Raad: Vraag 2.1 moet aldus worden beantwoord dat aan de stelplicht van degene die verlov vraagt om bewijsbeslag te leggen, hoge eisen moeten worden gesteld. Indien het verlov wordt verleend, geldt wat betreft de omstandigheid dat het beslag in een woning moet worden gelegd, dat de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit meebrengen dat het privéleven en het familie- en gezinsleven van degene onder wie het beslag wordt gelegd, zoveel mogelijk worden gerespecteerd. De voorzieningenrechter kan op de omstandigheden van het geval toegesneden voorwaarden in zijn uitspraak opnemen.

Vraag 2.2 Indien bewijsbeslag in een woonhuis mogelijk is, is toetsing aan het bepaaldheidscriterium conform 843a Rv dan vereist bij het verlenen van verlov voor een conservatoir bewijsbeslag? En als dit zo is, mag dan enkel op deze bepaalde bescheiden conservatoir bewijsbeslag worden gelegd?

Antwoord Hoge Raad: Vraag 2.2 wordt in die zin beantwoord dat, zoals volgt uit hetgeen hiervoor in 3.6.1 is overwogen, het verzoek steeds mede dient te worden getoetst aan de criteria van art. 843a Rv, dus ook in het geval van beslaglegging in een woning. Het beslag mag slechts worden gelegd op de in het verzoekschrift omschreven bescheiden (zie hiervoor in 3.7.1).

Vraag 3.1 Dient de voorzieningenrechter bij de beslaglegging (in geval van bewijsbeslag in niet IE-zaken) aanwezig te zijn? Zo ja, geldt dit altijd of alleen als het gaat om beslag in woonhuizen? Zo nee, dient hij zich dan beschikbaar te houden voor vragen of problemen die zich tijdens de beslaglegging voordoen?

Antwoord Hoge Raad: Vraag 3.1 leent zich niet voor beantwoording omdat de noodzakelijke waarborgen voor de beslagene in verschillende richtingen kunnen worden gezocht, bijvoorbeeld door de beslaglegger te verplichten tot zekerheidstelling voor de door hem eventueel verschuldigde schadevergoeding, of door toezicht van de voorzieningenrechter die het verlov voor de beslaglegging heeft gegeven, of doordat de advocaat van de beslaglegger bij de beslaglegging aanwezig moet zijn en de beslaglegging, nadat conserverende maatregelen zijn genomen, geen voortgang vindt voordat ook een advocaat of andere

vertrouwenspersoon van de beslagene ter plaatse aanwezig is, of door een combinatie van deze of andere maatregelen.

Overigens verdient opmerking dat de voorzieningenrechter zitting houdt op alle dagen en alle uren zodat hij, indien zich bij de beslaglegging problemen voordoen, op zeer korte termijn benaderd moet kunnen worden.

Vraag 3.2. Kan bij het verlenen van het conservatoir beslag iedere willekeurige IT-specialist aangewezen worden?

Antwoord Hoge Raad: Vraag 3.2 is klaarblijkelijk gericht op de bescherming van de belangen van de beslagene bij beslag op digitale bestanden in verband met de mogelijkheid dat, indien de deurwaarder die het beslag legt wordt vergezeld door een "willekeurige IT-specialist", de vereiste vertrouwelijkheid niet per se voldoende is gewaarborgd. De vraag leent zich niet voor beantwoording in algemene zin. De vereiste vertrouwelijkheid kan immers op diverse wijzen worden gewaarborgd, bijvoorbeeld door invoering van een certificeringsstelsel, en het is niet aan de rechter om zulke keuzes in algemene zin te maken. De voorzieningenrechter dient een beslissing te nemen met inachtneming van alle omstandigheden van het geval.

Vraag 5. Is het de deurwaarder toegestaan twee verschillende versies van het proces verbaal van beslaglegging op te maken?

Antwoord Hoge Raad: Vraag 5 dient aldus te worden beantwoord dat het de deurwaarder is toegestaan om, als daartoe aanleiding is, twee verschillende processen-verbaal van beslaglegging op te maken; een proces-verbaal dat is bestemd voor de verzoeker, waarin de in beslag genomen bescheiden slechts globaal zijn omschreven, en een proces-verbaal dat is bestemd voor diens wederpartij en, eventueel, de derde onder wie het beslag is gelegd, dat een gedetailleerde omschrijving van deze bescheiden bevat. Aanleiding hiertoe bestaat met name indien het beslag ook vertrouwelijke bescheiden omvat of kan omvatten.

Vraag 6. Bestaat voor de beslagene een verplichting om mee te werken aan de beslaglegging in die zin dat hij verplicht is het in het verlot bedoelde bewijsmateriaal toegankelijk te maken voor beslaglegging door het verstrekken van gebruikersnamen, wachtwoorden, etc.? Zo ja, bestaat die verplichting reeds in het stadium van de beslaglegging of ontstaat deze verplichting pas nadat in het kader van artikel 843a Rv is bepaald in welk deel van het beslagen materiaal inzage mag worden genomen?"

Antwoord Hoge Raad: Bij de beantwoording van vraag 6 ten slotte wordt het volgende vooropgesteld. De in de vraag bedoelde medewerkingsplicht heeft betrekking op de tenuitvoerlegging door de deurwaarder van het door de voorzieningenrechter gegeven verlot tot beslaglegging. Zij moet worden onderscheiden van de op de voet van art. 843a Rv te beoordelen vraag of, en zo ja in hoeverre, de beslaglegger inzage, afschrift of uittreksel van de in beslag genomen bescheiden wordt verschaft. De medewerkingsplicht waarop de vraag betrekking heeft, betreft de tenuitvoerlegging van het beslagverlot. Een medewerkingsplicht als hier bedoeld hoeft niet te worden aangenomen indien tijdens de beslaglegging een gegevensdrager wordt aangetroffen waarop een of meer versleutelde of met een toegangscode beschermde bestanden staan. Indien redelijke grond bestaat om te vermoeden dat deze bestanden zijn aan te merken als bescheiden in de zin van het beslagverlot, kan de deurwaarder deze gegevensdrager zelf in beslag nemen indien de bestanden niet voor hem toegankelijk worden gemaakt. De rechter in de hoofdzaak beoordeelt of de wederpartij of de derde is gehouden de toegang tot de bestanden te verschaffen; hetzelfde geldt voor de consequenties voor het geval dit ten onrechte wordt geweigerd. Indien tijdens de tenuitvoerlegging van het beslagverlot echter redelijke gronden blijken te bestaan om te vermoeden dat de beslagene of de derde digitale bestanden elders dan op een aangetroffen gegevensdrager (bijvoorbeeld 'in the cloud') bewaart, en dat deze bestanden vallen onder het beslagverlot, dient hij – onverminderd hetgeen hiervoor in 3.3.2 is vermeld - deze bestanden voor de deurwaarder toegankelijk te maken. De rechterlijke toestemming tot beslaglegging omvat in dit soort gevallen immers uit haar aard mede een tot de beslagene of de derde gericht bevel om de noodzakelijke medewerking te verlenen aan de beslaglegging omdat die toestemming anders zinloos zou zijn.

Model

Met het oog op de praktische toepassing van deze overwegingen wordt in de eerste plaats verwezen naar de door de Redactieraad opgestelde model-beschikking [[link naar de modelbeschikking](#) (deze link werkt alleen binnen het rechtspraaknetwerk)].

Art. 843a toets resp. de 1019b-toets

Het niet-IE-bewijsbeslag is een conserverende maatregel, gericht op afgifte van het beslagen bewijsmateriaal na een afzonderlijke procedure op grond van art. 843a Rv. Uit de uitspraak van de Hoge Raad is echter duidelijk dat de voorzieningenrechter die verlop verleent het criterium van art. 843a reeds moet toepassen in de fase van de verlopverlening. Hij zal dus moeten nagaan of sprake is van bepaalde bescheiden, van een rechtsbetrekking en van een rechtmatig belang, zie de hiervoor aangehaalde rechtsoverweging 3.7.1.

Het IE-bewijsbeslag is eveneens een ‘voorlopige maatregel ter bescherming van bewijs’; hiervoor geldt echter de toets van art. 1019b Rv.: (dreigende) inbreuk op een IE-recht. Ook de omschrijving van wat in beslag genomen kan worden is afgestemd op IE-inbreuken. Omdat ook een IE-bewijsbeslag alleen dient ter bescherming van bewijs zal ook in een IE-zaak een afzonderlijke rechterlijke beslissing nodig zijn over het gebruik van het in beslag genomen materiaal, (zie ook Hof 's-Hertogenbosch 17 maart 2009, [ECLI:NL:GHSHE:2009:BI7600](#), JBPr 2009, 46). Indien de beslaglegger aan de zaken waarop hij beslag wil leggen onderzoek wenst te (doen) verrichten of met betrekking daartoe een voorlopig deskundigenbericht wil houden, dient hij een daartoe strekkende vordering op grond van artikel 843a Rv (in kort geding) in te stellen of een verzoek tot het houden van een voorlopig deskundigenbericht in te dienen, zodat gerekestreerde in de gelegenheid wordt gesteld hiertegen verweer te voeren.

Proportionaliteit en subsidiariteit

Het verlenen van een verlop voor een bewijsbeslag is geen automatisme. De eis van subsidiariteit houdt in dat de noodzaak van het leggen van bewijsbeslag aannemelijk moet worden gemaakt. De inzet van dit zware middel is niet vereist als op een andere, minder ingrijpende wijze tegemoet kan worden gekomen aan de belangen van de verzoeker, bijvoorbeeld door zonder voorafgaand bewijsbeslag afgifte ex art. 843a van bescheiden te vorderen.

De subsidiariteitseis brengt mee dat voor een bewijsbeslag nodig is dat zonder bewijsbeslag bewijsmateriaal verloren zou kunnen gaan. De verzoeker zal feiten en omstandigheden moeten vermelden waaruit dat kan worden afgeleid.

Wat de **proportionaliteit** betreft zijn factoren die in de afweging betrokken kunnen worden:

enerzijds de belangen van de verzoeker, zoals:

- de mate van aannemelijkheid van de gestelde grondslag, zoals deze blijkt uit het rekest;
- de aard en ernst van het verwijt dat de wederpartij wordt gemaakt;
- het (financiële) belang van de zaak; de omvang van de vordering die op basis van het te verzamelen bewijsmateriaal ingesteld kan worden;
- het belang van het veilig te stellen bewijsmateriaal voor de procedure die verzoeker wil beginnen;

anderzijds de belangen van de beslagene, zoals:

- de mate van ingrijpendheid van het gevraagde bewijsbeslag daarvan;
- de kans op schade en de te verwachten omvang daarvan;
- een mogelijk bijzonder rechtens te respecteren belang dat de beslagene heeft bij geheimhouding van de gegevens die in beslag zullen worden genomen.

Opmerkingen hierbij:

- Bijzondere terughoudendheid is op zijn plaats als een bewijsbeslag in een woonhuis wordt verzocht, zie het hierboven geciteerde antwoord van de Hoge Raad op vraag 2.1.

- Het enkele feit dat het bewijsbeslag ingrijpend is en schade zal veroorzaken is onvoldoende om het verlop te weigeren.

- Indien zekerheid wordt gesteld voor de schade speelt de te verwachten schade een geringere rol in de afweging.
- Dat de beslagene belang heeft bij geheimhouding van gegevens behoeft niet altijd tot afwijzing van het verzoek te leiden, maar kan ook tot toewijzing onder toepassing van passende maatregelen leiden, zie nader het onderdeel 'Bijzondere bepalingen voor vertrouwelijke gegevens'.
- De voorzieningenrechter dient te bedenken dat verzoeker niet is gediend met een onterecht verleend of te ruim verlov, bijvoorbeeld als de vordering te speculatief is of als de gevraagde documenten te ruim zijn omschreven. De kans bestaat dat in de art. 843a-procedure het beslag wordt opgeheven: zie Hof Arnhem-Leeuwarden 11 maart 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:2005, waar het gelegde beslag achteraf als een ontoelaatbare 'fishing expedition' werd aangemerkt, zodat dit geheel werd opgeheven. De beslaglegger is dan veel tijd en geld kwijt en de beslagene heeft soms schade en bijna altijd veel overlast ondervonden. Een kritische voorzieningenrechter kan hen dit lot besparen.

Beslag onder derden

De Hoge Raad noemt o.a. in de rechtsoverwegingen 3.3.2 en 3.5 en in het antwoord op de vragen 5 en 6 de mogelijkheid dat beslag onder een derde wordt gelegd. In de rechtspraak is deze mogelijkheid nog (zeer) weinig gebruikt en behoudens het arrest van de HR ontbreekt richtinggevende rechtspraak. Een ieder wordt uitgenodigd eventuele uitspraken op dit punt aan de redactie door te geven. In alle voorlopigheid kan het volgende worden opgemerkt. In de regel zal moeten worden vermeld bij welke derde het beslag gelegd zal worden en waarom dat nodig is. Bij de beoordeling lijkt een hoofdrol weggelegd voor het beginsel van de subsidiariteit. Indien mag worden verwacht dat bepaald bewijsmateriaal zowel aanwezig is bij een derde als bij de partijen tegen wie bewijs verzameld wordt, zal het vereiste van subsidiariteit in de regel meebrengen dat alleen bewijsbeslag bij de wederpartij wordt gelegd en dat de derde hiermee niet wordt lastig gevallen. Art. 1019b Rv. noemt voor het IE-beslag niet de derde die bewijs met betrekking tot een IE-inbreuk 'tot zijn beschikking of onder zijn berusting heeft'. Niettemin sluit deze bepaling ook niet uit dat het beslag bij een ander dan de inbreukmaker wordt gelegd.

Zie over bewijsbeslag onder een derde ook de paragraaf zekerheidstelling.

Horen op het beslag

Hoewel de Hoge Raad kennelijk horen op een verzoek tot het leggen van bewijsbeslag denkbaar acht, zal hiermee uiterste terughoudendheid betracht moeten worden. Immers als het beslag op grond van het beslagrekest noodzakelijk wordt bevonden, is dat omdat er een kans is dat het bewijsmateriaal zal verdwijnen. In dat geval zal vooraf horen vrijwel zeker betekenen dat nadelig bewijsmateriaal 'onvindbaar' wordt gemaakt. Dat niet voorafgaand aan verlovverlening wordt gehoord over de beslissing of het verlov zal worden verleend neemt niet weg dat beslagene wel gehoord kan worden tijdens de beslaglegging, maar dan alleen over de wijze waarop het beslag wordt gelegd. Het initiatief daartoe zal echter altijd door de deurwaarder moeten worden genomen. Zie nader de paragraaf aanwezige personen.

De vraag kan rijzen op grond van art. 700 lid 4 of banken (of andere financiële instellingen) gehoord zouden moeten worden op een verzoek om ten laste van hen bewijsbeslag te mogen leggen. Nu de Hoge Raad het bewijsbeslag baseert op art. 730 en 843a Rv (zie de hierboven aangehaalde r.o. 3.6.1.) kan er vanuit worden gegaan dat de uitzondering in art. 700 lid 4 (tenzij het beslag uitsluitend op zaken betrekking heeft) van (overeenkomstige) toepassing is.

Het met art. 700 lid 4 beoogde doel, te weten de goede werking van het betalings- en effectenverkeer en de stabiliteit van het financiële stelsel, zal evenwel bij bewijsbeslag ten laste van financiële instellingen in de beoordeling moeten worden betrokken. Afhankelijk van wat er precies verzocht wordt, kunnen beperkingen in het verlov noodzakelijk zijn om die belangen te waarborgen.

Artikel 700 lid 4 geldt niet voor derden-bewijsbeslag onder een financiële instelling, maar ook dan kunnen bijzondere beperkingen nodig zijn.

De deurwaarder en de IT-specialist

De deurwaarder zal zich bij een bewijsbeslag in de meeste gevallen laten bijstaan door een IT-specialist. Deze werkt onder verantwoordelijkheid van de deurwaarder.

De voorzieningenrechter zal blijkens het antwoord van de HR op vraag 3.2 moeten beoordelen of bij de voorgedragen IT-specialist voldoende onafhankelijk is en of de vereiste vertrouwelijkheid voldoende is gewaarborgd. Dat kan op verschillende wijzen; de HR geeft als voorbeeld de invoering van een certificeringsstelsel. Op dit moment is er niet een certificering die zodanig gangbaar is dat deze als eis voor inschakeling van een ICT specialist kan worden gesteld. De voorzieningenrechter dient dus zoals de HR zegt: “een beslissing te nemen met inachtneming van alle omstandigheden van het geval.”

Ten minste mag worden verwacht dat in het beslagrekest wordt vermeld wie als ICT-specialist zal optreden en welke garanties voor onafhankelijkheid en geheimhouding gegeven worden.

Geheimhouding en bewaring van het in beslag genomen materiaal:

De Hoge Raad noemt als voorwaarde voor het verlenen van een beslagverlof dat de vertrouwelijkheid van de in beslag te nemen bescheiden voldoende is gewaarborgd (vgl. art. 1019b lid 4 Rv). In het model staat met het oog daarop een expliciete geheimhoudingsbepaling. Een deurwaarder die geheime informatie aan derden bekendmaakt, handelt in strijd met art. 272 Wetboek van strafrecht, maar is ook tuchtrechtelijk en civielrechtelijk aansprakelijk. De strafrechtelijke en civielrechtelijke aansprakelijkheid gelden ook voor de IT-specialist. Hiermee is de vertrouwelijkheid, ook van bijvoorbeeld concurrentiegevoelige informatie, afdoende gewaarborgd. Voor geheimhouders zie hierna.

Het in beslag genomen materiaal zal in de meeste gevallen in gerechtelijke bewaring moeten worden genomen. Op de bewaring is art. 709 Rv van toepassing. Het horen op de gerechtelijke bewaring (art. 709 lid 3) dient evenwel vrijwel altijd achterwege te blijven. Bijzondere omstandigheden vereisen hier dat de bewaring aanstonds wordt bevolen. Anders dan bij roerende zaken die als ze niet in bewaring genomen worden nog door de beslagene kunnen worden gebruikt, geldt immers dat de beslagene geen redelijk belang heeft bij het gekopieerde bewijsmateriaal, nu hij nog over het origineel beschikt. Anderzijds zal het beslagen bewijsmateriaal in de regel in bewaring worden gegeven bij een onafhankelijke derde, nu immers het bewijsbeslag juist dient om het risico van het verloren gaan van bewijsmateriaal tegen te gaan. Horen zou dus geen redelijk doel dienen. Er kunnen situaties zijn waarin in afwijking van het bovenstaande geen bewaring plaatsvindt, denk bijvoorbeeld aan beslag op een bij een IE-inbreuk gebruikte machine of bewijsbeslag van zeer vertrouwelijk materiaal onder een derde.

Voor de bewaring kunnen in de beschikking worden aangewezen:

- de deurwaarder. In dat geval moet in het rekest worden vermeld welke deurwaarder het beslag zal leggen. De deurwaarder kan een ICT-specialist als hulppersoon inschakelen, maar draagt zelf de eindverantwoordelijkheid; een bereidverklaring is niet nodig omdat deurwaarders geacht worden altijd tot deze dienstverlening bereid en in staat te zijn;
- de ICT specialist. Als deze als bewaarder wordt ingeschakeld zal het beslagrekest moeten vermelden dat het een van partijen onafhankelijke ICT-specialist is, dat hij bereid is als bewaarder op te treden en dat hij het in beslag genomen materiaal geheim zal houden;
- in geval van een geheimhouder: een onafhankelijke persoon uit de beroepsgroep, bijvoorbeeld de deken van de orde van advocaten. Een bereidverklaring van de beoogde bewaarder is ook hier noodzakelijk; dat de gegevens vertrouwelijk zullen worden behandeld zal doorgaans voortvloeien uit de aard van de functie; van bijvoorbeeld de deken van de orde van advocaten behoeft geen geheimhoudingsverklaring te worden gevraagd.

Geheimhouders

Bij bewijsbeslag dat gelegd wordt bij beroepsbeoefenaren die een wettelijk geregeld geheimhoudingsrecht hebben (artsen, advocaten en notarissen), kan in plaats van de deurwaarder of IT-specialist een aan de

beroepsorganisatie verbonden onafhankelijke persoon als bewaarder worden aangewezen, te denken is bijvoorbeeld aan de deken van de orde van advocaten, de ringvoorzitter van de KNB. In de regel is het aan te bevelen te bepalen dat de selectie van de bescheiden die onder het beslag vallen ter plekke moet gebeuren. Ook zal de voorzieningenrechter zich moeten afvragen of de aanwezigheid van een onafhankelijke derde van de betrokken beroepsorganisatie bij de beslaglegging gewenst is.

Plaats van beslaglegging

De plaats van beslaglegging dient in het beslagrekest en dus ook in het verloff met voldoende nauwkeurigheid te worden aangegeven. In de regel zal de voorzieningenrechter in het verzoek het adres vermeld willen zien waar het beslag gelegd zal worden. In iedere geval zal het verloff zo moeten worden geformuleerd dat er in een concreet geval geen twijfel kan bestaan over de bevoegdheid van de deurwaarder om het beslag te leggen.

Er kan worden gevraagd om het beslag ook te mogen leggen in auto's die aan de beslagene toebehoren en die in de omgeving van het adres waar het beslag wordt gelegd zijn geparkeerd. Indien aannemelijk wordt gemaakt dat zich daar bewijsmateriaal kan bevinden is er een redelijke grond ook daarvoor verloff te verlenen.

Volgens art. 444 lid 1 Rv heeft de deurwaarder ter inbeslagneming '... toegang tot elke plaats, voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.' Het is aan de deurwaarder te bepalen of hij voor het leggen van het bewijsbeslag een bepaalde ruimte dient te doorzoeken. Het is in het algemeen niet wenselijk in het verloff hierop nadere beperkingen aan te brengen. Van de deurwaarder mag worden verwacht dat hij alleen die ruimte doorzoekt waar redelijkerwijs te verwachten is dat zich bescheiden c.q. voorwerpen bevinden die onder het beslag vallen en dat hij zoveel als mogelijk de privacy c.q. het bedrijfsbelang van de beslagene respecteert. Daarbij geldt dat de deurwaarder bij derden die geen belang hebben bij de procedure waarin het bewijs gebruikt kan worden zich terughoudender zal moeten opstellen dan bij de beslagene die een belang heeft bij het niet bekend worden van voor hem belastend bewijsmateriaal.

In de praktijk bestaat nog niet veel duidelijkheid over de vraag of een bewijsbeslag ten laste van bepaalde personen ook betekent dat gegevensdragers die deze personen in de kleding bij zich dragen, zoals memorysticks, smartphones etc. onder het beslagverloff vallen. Als dergelijke gegevensdragers verwacht worden verdient het aanbeveling daarvoor nadrukkelijk verloff te vragen en daarop expliciet te beslissen.

Als zo'n verloff is verleend en een persoon desgevraagd niet bereid is de gegevensdragers die hij bij zich draagt af te geven, zal de deurwaarder daarvan melding moeten maken in het proces-verbaal en zal de rechter daaruit de gevolgtrekkingen kunnen maken die hij geraden acht. Op medewerking kan ook een dwangsom worden gesteld, zie de paragraaf dwangsom.

Tijdstip beslaglegging

Als niets wordt bepaald geldt dat het beslag kan worden gelegd van maandag tot en met zaterdag van 7.00 uur tot 20.00 uur (behalve op feestdagen, zie art. 64 lid 1 Rv.). Als wordt bepaald dat het kan worden gelegd op alle dagen en uren is er geen enkele beperking. Soms is een nadere aanduiding gewenst, teneinde de privacybelangen (vooral bij beslagen in woonhuizen) of de bedrijfsbelangen van de beslagene zo min mogelijk te schaden. De duur van een bewijsbeslag is in de regel moeilijk precies te schatten.

Als de deurwaarder met een beslag begonnen is in de periode die in de wet of het verloff is bepaald, maar door onvoorziene omstandigheden dit niet tijdig kan voltooien, zal hij de voorzieningenrechter kunnen verzoeken de beslaglegging buiten genoemde periode te mogen voortzetten.

Betekening van het beslagverloff bij aanvang van het beslag

Een verloff tot het leggen van bewijsbeslag is in de regel uitgebreid en bevat vaak met het oog op het concrete geval gegeven specifieke bepalingen. Het is van belang dat de beslagene daarvan direct kennis kan nemen. Daarom is in het model de bepaling opgenomen dat de deurwaarder het verloff bij aanvang van de beslaglegging aan de beslagene moet betekenen.

Aanwezige personen

De verzoeker mag niet bij de beslaglegging aanwezig zijn. Dit om te voorkomen dat hij reeds in de fase van beslaglegging van de resultaten daarvan op de hoogte komt. Immers pas in de art. 843a-procedure c.q. de op een IE-recht gebaseerde procedure wordt beslist of verzoeker inzage krijgt in het in beslag genomen bewijsmateriaal. De Hoge Raad overweegt in r.o. 3.6.2: Het rechterlijke verlov om het bewijsbeslag te leggen geeft geen verdergaande aanspraken dan de bewaring van de in beslag genomen bescheiden; noch dit verlov, noch de beslaglegging zelf geeft de beslaglegger dan ook recht op afgifte, inzage of afschrift. De verzoeker ontleent aan het verlov ook niet het recht bij de beslaglegging aanwezig te zijn (art. 702 lid 1 in verbinding met 443 lid 2 Rv). De redactieraad acht het in dit licht bezien af te raden te bepalen dat de advocaat van verzoeker wel bij het bewijsbeslag aanwezig mag zijn (een mogelijkheid die door de Hoge Raad in het antwoord op vraag 3.1 wordt genoemd).

De beslagene mag wel een advocaat of andere vertrouwenspersoon inschakelen. Deze mag bij het bewijsbeslag aanwezig zijn. De redactieraad is van oordeel dat het wenselijk is dit voor alle duidelijkheid ook altijd in het verlov te bepalen. De redactieraad verstaat de aanwijzing van de Hoge Raad dat kan worden bepaald dat de beslaglegging, nadat conserverende maatregelen zijn genomen, geen voortgang vindt voordat ook een advocaat of andere vertrouwenspersoon van de beslagene ter plaatse aanwezig is zo dat kan worden bepaald dat de deurwaarder wel vast naar bewijsmiddelen mag zoeken en deze ook mag kopiëren, maar dat hij in ieder geval het bewijsbeslag niet mag voltooien en dus het gevonden materiaal niet in bewaring mag nemen voordat de advocaat van de beslagene daarover zijn mening heeft kunnen geven. In de modelbeschikking is dat zo uitgewerkt dat de beslagene in het eerste uur na aanvang van het beslag kan laten weten dat hij een advocaat of andere vertrouwenspersoon zal vragen om aanwezig te zijn. De komst daarvan moet worden afgewacht; de beslaglegging mag niet worden voltooid voordat de advocaat of andere vertrouwenspersoon aanwezig is. In de modelbeschikking is echter bepaald dat als de deurwaarder gereed is, hij alleen behoeft te wachten op de komst van een advocaat als deze op dat moment onderweg is.

Tijdens de beslaglegging kunnen vragen rijzen, bijvoorbeeld of bepaald bewijsmateriaal wel of niet onder het verlov valt. De deurwaarder kan dan de voorzieningenrechter benaderen. De Hoge Raad wijst erop dat de voorzieningenrechter op alle dagen en uren zitting houdt. Dat zal betekenen dat altijd een voorzieningenrechter bereikbaar moet zijn. De rechtbanken hebben hiervoor allen een piketregeling. De rechtbanken hebben hiervoor allen een piketregeling. [Zie procesreglement verzoekschriften handel/voorzieningenrechter \(bijlage I\)](#). De voorzieningenrechter kan telefonisch de vraag beantwoorden, na betrokkenen te hebben gehoord.

De voorzieningenrechter die benaderd wordt tijdens de beslaglegging geeft in wezen telefonisch gelegenheid voor een deurwaarderskortgeding. Dat betekent dat hij zowel de deurwaarder als de beslagene c.q. diens advocaat zal moeten horen en dat hij in de regel mondeling uitspraak zal doen, die hij later schriftelijk zal moeten bevestigen.

Als onverhoopt geen voorzieningenrechter beschikbaar blijkt tijdens de beslaglegging, kan kort na de beslaglegging een deurwaarderskortgeding (art. 438 lid 4 Rv.) gehouden worden.

In bijzondere gevallen kan de voorzieningenrechter besluiten zelf bij de beslaglegging aanwezig te zijn.

De Hoge Raad overweegt dat de verschillende mogelijke waarborgen (zekerheidstelling voor schade, aanwezigheid van de advocaat van de beslagene en aanwezigheid van de voorzieningenrechter) gecombineerd kunnen worden.

Beslagene verplicht tot medewerking

Met betrekking tot de verplichting van de beslagene om medewerking te verlenen aan het toegankelijk maken van gegevens maakt de Hoge Raad een onderscheid tussen twee situaties. Versleutelde bestanden kunnen door de deurwaarder in versleutelde vorm worden gekopieerd, het wachtwoord hoeft nog niet direct te worden verstrekt. Anders is dat bij informatie die zonder medewerking van de beslagene niet toegankelijk is omdat deze zich elders bevindt. Zie het antwoord op vraag 6, die ook in het model wordt aangehaald.

Daarbij is opgemerkt dat weigering van de gevraagde medewerking in een procedure tussen partijen tot gevolg kan hebben dat de rechter aan die weigering de gevolgen zal kunnen verbinden die de rechter geraden acht. Op medewerking kan ook een dwangsom worden gesteld, zie de paragraaf dwangsom.

Bewaring van originelen of kopieën

Bij een bewijsbeslag in niet-IE-zaken kunnen de gegevensdragers zelf in beslag worden genomen, de Hoge Raad neemt bijvoorbeeld aan dat als een gegevensdrager versleutelde bestanden bevat die gegevensdrager zelf in beslag wordt genomen.

Om de bedrijfsvoering van gerekwestreerde zo min mogelijk te belasten heeft het echter in de regel de voorkeur het beslag te beperken tot het in beslag nemen van kopieën van die gegevensdragers. Dat zou ook voor versleutelde bestanden kunnen gelden als het wel mogelijk is deze te kopiëren, maar niet om ze te openen.

Voor IE-beslag geldt dat het beslag niet alleen betrekking kan hebben op documenten maar ook bijvoorbeeld op inbreuk makende voorwerpen of bij de productie daarvan gebruikte materialen (art. 1019b Rv.). Die voorwerpen en materialen worden dan uiteraard zelf in beslag genomen.

Uitgangspunt is dat kopieën van de bescheiden die in beslag worden genomen ter plekke worden gemaakt. In de beschikking staat waarop beslag mag worden gelegd. Het is mogelijk ter plaatse de gegevens te selecteren die daar onder vallen, maar soms is dat een langdurig proces. Dan zijn er twee mogelijkheden:

1. De beslagene geeft toestemming om de gehele gegevensdragers (bijvoorbeeld de harde schijf van een laptop of een server) te kopiëren dan wel mee nemen om te kopiëren, zodat later de selectie kan worden gemaakt te maken van hetgeen onder het beslag valt.
2. De beslagene geeft deze toestemming niet. Als de deurwaarder van mening is dat de selectie niet ter plaatse praktisch uitvoerbaar is, kan hij telefonisch de toestemming van de voorzieningenrechter vragen om gegevensdragers in zijn geheel te kopiëren. De beslagene kan daarover worden gehoord. De voorzieningenrechter zal in die situatie vrijwel altijd de beslissing direct mededelen.

Een bewijsbeslag is ondenkbaar zonder dat ook de bewaring van de (kopieën van) in beslag genomen gegevens wordt bevolen. Indien een IT-specialist wordt ingeschakeld is in de regel bewaring bij de IT-specialist aangewezen, indien geen IT-specialist is aangewezen, ligt bewaring bij de deurwaarder het meest voor de hand. Deze kan zich evenwel op zijn beurt van een hulppersoon naar keuze bedienen, maar hij zal dan moeten zorgen dat geheimhouding voldoende is gewaarborgd.

Zekerheidstelling

Zie over zekerheidstelling in het algemeen hiervoor onder D. Volgens de Hoge Raad kan de voorzieningenrechter, “met name indien hij het verlov verleent zonder dat de wederpartij wordt gehoord”, aan het verlov - met overeenkomstige toepassing van art. 701 Rv - de voorwaarde verbinden dat de beslaglegger zekerheid stelt ter zake van de schade die hij heeft te vergoeden indien het beslag onrechtmatig blijkt te zijn (r.o. 3.7.3). Zoals hiervoor besproken zal vrijwel nooit worden gehoord op het bewijsbeslag. Dat betekent niet dat dan altijd zekerheidstelling geboden is. De voorzieningenrechter zal dat af laten hangen van zijn inschatting van de kans dat het beslag achteraf onrechtmatig blijkt te zijn en van de te verwachten schade.

Mogelijke schadeposten die het typisch gevolg zijn van bewijsbeslag zijn onder andere:

- schade doordat een natuurlijk persoon niet kan werken of doordat een bedrijf geheel of gedeeltelijk stilligt als gevolg van het bewijsbeslag;
- de kosten van een bij het bewijsbeslag door de beslagene ingeschakelde advocaat;

Schadeposten waarbij een schade op voorhand moeilijk te begroten is (zodat zekerheidstelling minder voor de hand ligt) zijn bijvoorbeeld: reputatieschade en immateriële schade. Als hiervoor geen zekerheid wordt gesteld sluit dat uiteraard niet uit dat daarvoor later wel een schadevergoeding kan worden gevorderd.

Het model bevat voor verschillende situaties richtbedragen.

Indien beslag bij derden wordt toegestaan is zekerheidstelling aan te bevelen, teneinde te waarborgen dat de derde, die met de rechtsstrijd tussen partijen niets te maken heeft daarvan niet de nadelige gevolgen draagt. Voor de zekerheidstelling bij een derdenbeslag zijn afzonderlijke tekstblokken beschikbaar.

Dwangsom

Indien medewerking van de beslagene noodzakelijk is om het bewijsmateriaal dat onder het beslagverlof valt toegankelijk te maken, kan – als dit in het verzoekschrift is verzocht - een dwangsom gesteld worden op het niet meewerken aan dit toegankelijk maken. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan gegevens die een persoon bij zich draagt en aan gegevens ‘in de cloud’.

Nu de beslaglegging een eenmalig gebeuren is, ligt het voor de hand te kiezen voor een dwangsom ineens, die verbeurd wordt als desgevraagd niet de noodzakelijke medewerking wordt gegeven.

Eis in de hoofdzaak

Zoals bij elk beslagrekest zal als er nog geen lopende procedure is een termijn voor de eis in de hoofdzaak moeten worden gesteld. In het model is deze op twee weken gesteld.

Onderzoek van in beslag genomen voorwerpen

In IE-zaken worden vaak niet (alleen) bescheiden maar ook (inbreukmakende) voorwerpen in beslag genomen. Indien de beslaglegger aan die zaken onderzoek wenst te (doen) verrichten of met betrekking daartoe een voorlopig deskundigenbericht wil houden, dient hij een daartoe strekkende vordering op grond van artikel 843a Rv (in kort geding) in te stellen of een verzoek tot het houden van een voorlopig deskundigenbericht in te dienen, zodat gerekestreerde in de gelegenheid wordt gesteld hiertegen verweer te voeren.

Informatie die in het beslagrekest moet worden verstrekt

Een beslagrekest waarin een bewijsbeslag wordt verzocht moet in ieder geval de volgende informatie bevatten:

- een (gezien de omstandigheden) zo precies mogelijke omschrijving van de in beslag te nemen bescheiden;
- de rechtsbetrekking met het oog waarop het verlof wordt gevraagd;
- de identiteit van de wederpartij of de derde onder wie het beslag moet worden gelegd;
- een nauwkeurige opgave van de plaats waar het beslag wordt gelegd (in de regel tenminste het adres, soms daarbinnen een nadere aanduiding van waar het in beslag te nemen bewijsmateriaal zich bevindt); hierbij dient te worden vermeld of ook verlof wordt gevraagd voor beslag in auto's van de beslagene die in de omgeving van genoemd adres zijn geparkeerd;
- het belang van de beslaglegger en de noodzaak van het beslag (zie onder proportionaliteit en subsidiariteit);
- waarom aannemelijk is dat de bescheiden zich bij de beslagene bevinden;
- de naam van de in te schakelen IT-specialist;
- wie als bewaarder wordt voorgesteld; in geval dat de IT-specialist of een derde is: een bereidverklaring om als bewaarder op te treden;
- of een eis in de hoofdzaak is of wordt ingesteld.

DEZE PARAGRAAF IS GEHEEL HERSCHREVEN
